Serie nouă
iulie 2014
7
(CLVI)
36 pagini
10 lei

MUZICALĂ

ACTUALITATEA

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Le Grand Prix de l'Opéra
Portret Liviu Dănceanu
Remember Radu Paladi
Festivalul "George Grigoriu" 2014
Primul nostru "Cerb de aur" (7)
Music-hall în Herăstrău

În imagine: Câștigătoarea Grand Prix-ului, soprana poloneză Adriana Ferfecka
foto: Diana Elena Murășan

Musicalogia

Liviu DĂNCEANU

Când a început să se joace cu ideea de "alogism" (un "ism" care derivă din cuvântul alogia, ce înseamnă absurd din punct de vedere raţional) pesemne că John Cage ajunsese în stadiul în care iraţionalul începuse să contrazică bunul-simţ, iar experimentele sale pe tema abnormităţii erau în acord cu spiritul avangardei futuriste, rezumată în titlul manifestului din 1913: "o palmă dată gustului publicului". A trebuit să treacă mai mult de trei decenii pentru ca muzica să "reconstituie" escapadele artelor plastice. Şi, dacă în pictură ori sculptură avangardele s-au iscat în acele teritorii bântuite de straşnice revoluţii sociale – Franţa, Rusia -, în arta sunetelor cele mai radicale primeniri se petrec, iată, în America de Nord, o zonă tradiţional senină, fără prea multe crispări în ordinea politicului. În principal, John Cage contesta faptul că materialul – sunetul – îi dictase compozitorului, până în miezul secolului trecut, modul în care urma sau putea să abordeze crearea unui opus. Materialul era întotdeauna pe primul loc, iar abia apoi creatorul avea permisiunea să-şi proiecteze ideile pe el, prin intermediul genurilor, formelor, facturii muzicale etc. Cage voia să schimbe radical această realitate. El considera că materialul are o pondere secundară: în primul rând conta ideea. Numai după ce autorul alege un concept şi îl dezvoltă este în poziţia de a opta pentru un material permeabil la exprimarea ideilor, chiar dacă asta însemna utilizarea unui material meta- ori extra- muzical. Era, într-adevăr, o optică revoluţionară. Dar, oare şi productivă? De acum înainte muzica putea fi numai idee, nu şi obiect. Ba, mai mult: putea fi numai tăcere, şi nu sunet. Ca în *4'33"* (1952), unde unul sau mai mulţi interpreţi stau nemişcaţi un timp echivalent cu cel din titlu, fără a scoate vreun sunet. Desigur, prin această, să-i spunem, întâmplare, Cage se făcea vinovat pentru întreaga dezbatere pe marginea întrebării: este sau nu aceasta muzică? – ceea ce, să recunoaştem, e tocmai ce şi-a propus compozitorul american. Pentru el, rolul artistului în societate era analog cu cel al filosofului; nici măcar nu conta dacă se pricepe să compună, să deseneze sau să sculpteze. Rolul artistului nu era să ofere plăcere estetică, ci să privească lumea din cu totul altă perspectivă şi să cuteze a-i da un sens insolit, comentând-o graţie unor idei absolvite de orice scop practic, funcţional. Interpretarea lui Cage asupra esteticii muzicale a dus, în cele din urmă, la actualele valuri de performance-uri, care sunt nu numai debite abundente de idei, ci şi mijloacele lor de expresie. Muzica a ajuns să fie un paliativ, ceva ce poate, la o adică, absenta. Contează gestul teribilist, şocul vizual, impactul imediat, epidermic. Indiscutabil, performance-ul îşi are motivaţia şi în epitoma modernităţii tehnologice. În loc să transforme un obiect (de pildă, sunetul) într-un subiect (compunând muzica), show-ul multimedia preia ceva subiectiv (ideea) şi-o transformă în obiect (imagine). Nu de puţine ori lipsa de îndemânare componistică dă naştere unui stil anost: o încrucişare între tipul de scriitură simplistă şi claritatea populistă cu mare impact la publicul necultivat. Naivitatea multor autori de happening-uri sonore se traduce printr-un aparent avantaj: acela de a-l face mai puţin vulnerabil la critici. Aşa se face că aceşti pseudo-compozitori procedează precum arhitecţii atunci când se confruntă cu un obstacol urât, şi care nu poate fi înlăturat: transformă problema – naivitatea – în principala caracteristică a lucrărilor lor. Preponderent, aportul muzicii este unul minimal şi repetitiv, genul performance-ului înlăturând detaliile întru crearea unui abstracţionism infantil. Dintr-o *Gesamtkunstwerk* (operă de artă totală) performance-ul se reduce la o întâmplare defectivă, în care teatrul, plastica, literatura, dansul şi muzica nu generează, prin combinare sau osmoză, o entitate creativă sublimă. Este doar un exerciţiu futil în care producătorul de happening se evidenţiază ca fiind sclavul insaţiabilelor noastre dorinţe de bază: sex, hrană, siguranţă. Iar scopul acestui nou tip de spectacol nu este să facă viaţa vizibilă (ca în arta consacrată), ci doar să reproducă vizibilul. Ca să nu mai spunem că în cele mai multe dintre performance-uri aportul muzicii e deopotrivă pal şi echivoc. Aproape că nu mai e ceva de „auzit". Ca într-un pătrat de Malevici, în care nu mai e ceva de văzut. Totul a fost redus la nimic. Sau ca în *4'33"* a lui Cage, semnul unui cosmos perfect ordonat, dar gol, sau al unei găuri negre în care a fost aspirată întreaga materie sonoră.

DIN SUMAR

Le Grand Prix de l'Opéra ____ 2-3
Portet Liviu Dănceanu ____ 5
Lansare discografică la Radio ____ 7
Luiza Borac ____ 8
Concerte sub... lupă ____ 9-10
Aida la O.N.B. ____ 11
Dialog cu Cristian Oroşanu ____ 12
Carmina Dacica - 50 de ani ____ 13
In memoriam Radu Paladi ____ 14
Pe scene ____ 16-17
Punctul pe j... azz ____ 18-19
Festivalul "George Grigoriu" ____ 20-25
Music-hall în Herăstrău ____ 26-27
Mici .... şi mari ____ 29-30
Primul nostru "Cerb"(7) ____ 30-32

Le Grand Prix de l'Opéra

Anul acesta spectaculoasa competiție internațională de canto lansată în 2013 de Opera Națională București a continuat cu o ediție de şi mai mare anvergură şi, după părerea multora, mai interesantă decât cea inaugurală.

Mai întâi surprinde numărul imens de participanți, peste 150, proveniți din 51 de țări diferite, ceea ce reprezintă un record pentru un eveniment muzical din România şi ceea ce plasează "Le Grand Prix de l'Opéra" alături de cele mai mari concursuri de canto din Europa. De fapt, aceasta a fost şi intenția directorului general Ioan Răzvan Dincă atunci când a înființat concursul, aceea de a contribui şi pe această cale la recunoaşterea Operei Naționale Bucureşti ca o instituție importantă pe plan european. Chiar dacă în trecut au mai existat palide încercări de a propune competiții internaționale de operă la Bucureşti acestea nu au reuşit deloc să atragă atenția cântăreților, impresarilor, managerilor străini, în timp ce "Le Grand Prix de l'Opéra" a adus la Bucureşti reprezentanți ai spectacolului liric conştienți de dimensiunile şi de reprezentativitatea acestui concurs.

În acest an juriul internațional a fost şi mai strălucitor decât anul trecut, beneficiind de prezența unui tenor legendar, Neil Shicoff, de cea a unui manager de operă la fel de legendar prin activitatea sa de la Staatsoper Viena, Ioan Holender, de cea a directorului Operei din Amsterdam şi de curând al celei din Essen, Hein Mulders, ca şi de cea a unui dirijor de prim-plan al vieții muzicale internaționale, Leo Hussain. Aceştia au reprezentat noutățile echipei, care i-a cuprins şi pe jurații de anul trecut Brenda Hurley (directorul Studiolui Internațional de Operă din Zurich), Olga Kapanina (directorul Companiei de Operă a teatrului Mikhailovsky din Sankt Petersburg), Mihai Cosma şi Ioan Răzvan Dincă (directorul de proiect respectiv directorul general al Operei Bucureştene). Deci un juriu variat din perspectiva pregătirii şi abordării, cu expertiză atât pe linia coachingului vocal, cât şi pe cea a managementului cântăreților ori a pregătirii şi derulării unui spectacol.

Adriana Ferfecka şi Răzvan Ioan Dincă

Acest juriu s-a adăugat celui de la Etapa Preliminară, alcătuit din Georgeta Stoleriu, Daniel Magdal, Iulia Isaev, Adrian Morar, Luminița Berariu, Ioana Maxim, Mihai Cosma şi Răzvan Ioan Dincă. După cum se poate observa, juriul de început a fost axat pe specialişti cu experiență nemijlocită în domeniul vocii (1 dirijor de operă, 3 solişti de operă, 2 pianişti corepetitori de la Operă, 1 critic de operă plus Preşedintele Competiției) în timp ce juriul etapelor finale a adus (pe lângă cunoaşterea profundă a vocilor) şi persoane care să ofere oportunități în carieră pentru tinerii concurenți (4 directori, 2 consultanți artistici dintre care 1 fost director, 1 dirijor de operă, 1 cântăreț).

Orchestra ONB şi David Crescenzi

Urmărind concursul şi fiind impresionați de nivelul înalt de pregătire şi de evoluția tinerilor cântăreți, aceşti membri ai juriului au decis invitarea la diverse proiecte a câtorva dintre participanți: Neil Shicoff a oferit o bursă baritonului Adrian Țâmău (Republica Moldova), Brenda Hurley a invitat la Zürich 5 concurenți pentru participarea la audiții, Hein Mulders a oferit un contract pentru un rol la Aalto Theater Dresda în stagiunea 2015/2016 (tot lui Adrian Țâmpău), Olga Kapanina a oferit de asemenea un contract (Adrianei Ferfecka), după cum a făcut şi Opera din Bucureşti, care o va invita pe mezzo-soprana ucraineancă Darya Knyazeva.

Svetlana Moskalenko

O noutate (consecință pozitivă a amplificării renumelui concursului) a constituit-o şi prezența observatorilor străini, adevărat barometru al importanței unui asemenea eveniment: au participat observatori acreditați sosiți din Italia, Germania şi Polonia, unii dintre ei participând la toate etapele competiției, pentru a descoperi şi a introduce în portofoliile lor tineri talentați, pe care îi pot recomanda pentru roluri sau audiții.

Toate etapele au fost eliminatorii, conducând la o triere accentuată a participanților, mai puțin de jumătate reuşind să treacă mai departe de la o rundă la alta. Inevitabil au apărut şi surprize, atât plăcute cât şi neplăcute, în strânsă corelație cu evoluția de moment dar şi cu calitățile şi cu tehnica de cânt etalate de participanți şi mai ales cu expresivitatea, emoționalitatea şi acuratețea stilistică. Țările cu cel mai înalt procent de reuşită au fost Rusia şi Coreea de Sud, care au obținut 2 Premii, urmate de Polonia, Ucraina, România şi Republica Moldova, cu câte 1 premiu. Evident că Polonia se poate mândri că a dat marele câştigător, soprana Adriana Ferfecka (22 de ani, studentă la Academia de Muzică "Fr. Chopin" din Varşovia) fiind cea mai bună din concurs şi calificându-se fără emoții de la o etapă la alta. În acest context nu putem să nu remarcăm regresul românilor, care au dominat finala de anul trecut (6 din 8 concurenți calificați) dar fără să câştige nici atunci Premiul I... Din păcate anul acesta reprezentanții țării noastre (3 finalişti din 37 de concurenți înscrişi) nu au reuşit să câştige niciunul dintre cele 3 Premii principale.

Jisang Ryu

De reținut şi tinerețea finaliştilor, a căror medie de vârstă a fost neaşteptat de mică şi care a arătat că pregătirea acestor tineri este din ce în ce mai bună şi mai performantă, încă de pe băncile facultăților, ei reuşind să atragă atenția asupra calităților dar şi al potențialului pe care îl au. În timp ce media de vârstă a concursului a fost de 28 de ani, cea a finaliştilor a fost de 25,6, jumătate dintre ei fiind sub 24 de ani.

Criticul Dumitru Avakian semnalează pe bună dreptate prezența firească în repertoriul de concurs a muzicii provenind

din țara concurentului, aspect sesizabil la mulți dintre participanți (în special cei din Rusia, care toți au introdus în concurs arii din muzica națională). Acest lucru nu se mai regăseşte la concurenții români, ei neavând, niciunul, muzică românească în program... Este un fenomen real şi regretabil (întâlnit şi în repertoriile teatrelor noastre lirice, ale orchestrelor ori ale instrumentiştilor)... Fără a căuta scuze pentru această atitudine greşită, să ne gândim totuşi că creația românească de operă nu prea oferă arii compatibile cu repertoriul de concurs. După cum, de asemenea, poate conta într-o oarecare măsură şi lipsa de implicare a Uniunii Compozitorilor, care nu a oferit un premiu pentru interpretarea muzicii româneşti, spre deosebire de Ambasadele Italiei şi Rusiei, care au încurajat prin premii consistente prezentarea de arii compuse de compozitori din țările respective. Şi au făcut acest lucru din prețuirea pentru cultura națională şi nu dintr-o necesitate, ariile italiene şi ruseşti fiind prezente din plin în competiție şi acum, la fel ca şi anul trecut.

Anastasia Michailidi

Repertoriul italian a fost în prim-plan, cu accent pe arii de Bellini, Donizetti, Puccini şi Verdi. Au existat şi concurenți cu arii mozartiene sau cu arii franceze, după cum şi includerea ariei Rusalkăi din opera omonimă de Dvorak pe lista unui număr foarte mare de soprane a atras atenția asupra muzicii cehe. Palidă oferta wagneriană ori cea legată de verismul lui Mascagni, Leoncavallo ori Giordano... Nu au lipsit arii baroce, după cum s-a putut consemna (e drept, timid), prezența unor opere moderne, din prima şi din a doua jumătate a secolului XX.

Neil Shicoff şi Adrian Țâmpău

Etapa I şi Semifinala au avut loc la Operă, în Foyerul galben, spațiu ce permite audiția atentă a vocilor şi ce oferă o acustică bună, în contrapartidă cu spațiul limitat pus la dispoziția publicului. Aici s-au remarcat şi câțiva maeştri corepetitori, printre care şi un excelent pianist din Sankt Petersburg, Anatoly Kuznețov (despre care ulterior am aflat că este acompaniatorul celebrei Elena Obrazțova). Cuvinte de laudă am auzit la adresa Mădălinei Florescu. A existat şi un Premiu special pentru acompaniament, oferit de prof.univ.dr. Viorica Rădoi şi câştigat de Cristiana Mihart (25 de ani, studentă la Conservator).

Irinia Baianț şi David Crescenzi

Premiul special al juriului pentru un concurent sub 24 de ani a revenit sopranei Anastasia Michailidi (rusoaică de origine greacă, 21 de ani), Premiile speciale oferite de cele două Ambasade sus-amintite au revenit Irinei Baianț (Premiul ITALIA) şi lui Kyubong Lee (Premiul ROSSIA).

Kyubong Lee

Premiul III a plecat spre Coreea de Sud, prin intermediul basului Jisang Ryu, Premiul II (3.000 de euro, oferit de Fildas şi Catena Grup) a revenit Svetlanei Moskalenko din Rusia, iar Premiul I polonezei Adriana Ferfecka. Se pare că aerul Mării Baltice prieşte în cazul concursului de la Bucureşti, anul trecut câştigătoarea Kateryna Tretyakova venind din Lituania, țară vecină cu Polonia...

Finala şi Gala Laureaților, programate ambele la Sala Radio, din cauza lucrărilor de refacere a scenei, fosei şi sălii de spectacole a Operei Naționale, au beneficiat de participarea Orchestrei Operei şi de experiența şi priceperea dirijorului italian David Crescenzi, care a acompaniat pe cei 10 finalişti (cu câte 2 arii fiecare) şi care a prezentat şi două piese proprii în Gală – *Uvertura* operei "Forța destinului" de Verdi şi *Bacanala* din opera "Samson şi Dalila" de Saint-Saëns.

Daria Knyazeva primind Premiul special al ONB

După încheierea actualei ediții organizatorii vor începe demersurile de acreditare a competiției la Geneva, la Federația mondială a Concursurilor Internaționale de Muzică, element care va reprezenta un garant al seriozității, al standardelor de calitate şi al anvergurii concursului.

Adrian POPESCU

* * *

În mod regretabil, profitând de lipsa de vigilență a celor de la Radio România Muzical, Anca Florea lansează neadevăruri în comentariul ei postat pe site-ul postului național de radio: afirmă că juriul a fost schimbat aproape în totalitate (în realitate **doar 50%**), că acum Preşedinte a devenit directorul general (**nicio schimbare** față de anul trecut, când tot Răzvan Ioan Dincă a fost Preşedinte), că o altă modificare a fost existența unui juriu al Etapei de Preselecție (**nicio schimbare** față de anul trecut, când nu numai că a existat juriu de preselecție, dar a fost principal acelaşi cu cel de acum), că nici de această dată nu s-a publicat un pliant de concurs (au existat **numeroase pliante, după cum au existat şi anul trecut**, tipărite în română, engleză, franceză, germană şi rusă, la ambele ediții acestea circulând şi în țară şi în străinătate, dovadă marea afluență de concurenți).

Opera Națională Bucureşti probabil că face bine când nu solicită drept la replică față de atacurile unei persoane care s-a auto-plasat de mai mult timp pe o poziție contrară realității, dar revista noastră, care timp de peste 2 decenii a girat articole semnate de Anca Florea şi care oferă repere profesioniste asupra vieții muzicale româneşti, este moralmente obligată să atragă atenția când apar asemenea derapaje de la adevăr, în mod inexplicabil preluate de site-ul unei instituții care reprezintă un simbol al seriozității şi al profesionalismului în istoria mass-mediei din România.

Redacția

Emil Simon

În 25 februarie s-a stins lumina vieții marelui senior al baghetei, Maestrul EMIL SIMON, cel ce a fost, timp de 40 de stagiuni, dirijorul fidel al Filarmonicii "Transilvaia" din Cluj. O personalitate a vietii muzicale clujene, artist admirat de iubitorii muzicii în spațiul cultural național și pe meridianele concertisticii internaționale, un şef de orchestră rafinat, excelând în muzica franceză, în mari lucrări vocal-simfonica şi în acompaniamentele soliştilor vocali şi instrumentali din toate generațiile. Discipol al dirijorului Antonin Ciolan, laureat cu Marele premiu al Concursului de Tineri dirijori de la Besançon, în 1964, la cea de-a XIV-a ediție, a început, ca urmare a acestui succes, o strălucită carieră internațională. Prezențelor sale pe podiumul marilor instituții muzicale din țară li s-au adăugat colaborările cu prestigioase ansambluri din Europa, America şi Extremul Orient, turnee de succes cu Filarmonica clujeană întreprinse în întreaga lume. Emil Simon a studiat şi compoziția cu Sigismund Todută şi a urmat, pentru perfecționare, cursurile de măiestrie ale şcolii pariziene cu Nadia Boulanger, Manuel Rosenthal, Olivier Messiaen, ulterior la Praga şi Stokholm cu Sergiu Celibidache.

Repertoriul său vast a inclus peste 3000 de titluri, interpretate în 1500 de concerte, abordând muzică din toate stilurile şi epocile, cu un accent deosebit asupra muzicii contemporane (700 de prime audiții de muzică românească şi universală), multe din lucrări fiind înregistrate la radio şi televiziune sau editate pe discuri.

Emil Simon a fost deseori invitat în jurii ale unor competiții internaționale din Italia, Germania, Ungaria şi a susținut cursuri de măiestrie la diverse universități. Promovarea cu profesionalism a valorilor componistice i-a adus „Premiul de excelență" în domeniul culturii, acordat de publicațiile clujene, ca şi onoarea de a fi selectat printre cele 2000 de personalități proeminente ale culturii secolului XX de către Universitatea Cambridge. În anul 2001 a fost ales Cetățean de onoare al oraşului Cluj Napoca. Preşedinția României i-a decernat Ordinul „Serviciu Credincios" în Grad de Cavaler. Aparent o persoană distantă şi severă, maestrul a fost un om de o rafinată cultură capabil a se impune prin profesionalism şi atitudine, bunătate manifestată mai ales în preajma celor cu care rezona. Alături de violonistul Ştefan Ruha, a devenit un simbol al Filarmonicii şi muzicii clujene. Imaginea sa precum şi învățămintele dobândite de la maestrul Emil Simon vor rămâne pentru eternitate în sufletele multor generații de muzicieni şi foşti studenți ai Academiei de Muzică "G.Dima". Dumnezeu să-l odihnească în pace…

Grigore CONSTANTINESCU

Constantin Drăguşin

– un iubitor al sonorităților celeste

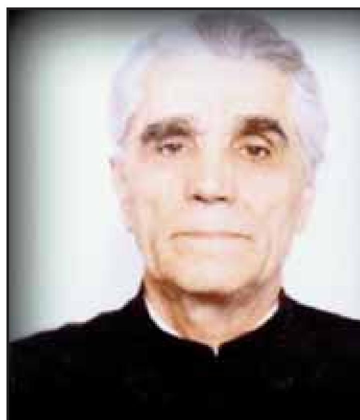
Stelian IONAŞCU

În seara zilei de 28 iunie 2014, vrednicul de pomenire Părinte Constantin Drăguşin, preot, profesor, dirijor şi compozitor a trecut din viața aceasta în lumea cea veşnică.

Părintele Constantin Drăguşin s-a născut la data de 24 iulie 1931, în comuna Bascovele, județul Argeş, ca al doilea fiu dintre cei cinci copii ai preotului Nicolae Drăguşin şi ai soției sale Elena Drăguşin. După absolvirea claselor ciclului primar a continuat studiile universitare la Institutele teologice din Sibiu şi din Bucureşti (1950-1954). Între anii 1968-1972 a urmat cursurile de pregătire muzicală superioară, la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, secțiile „Profesori de muzică"şi „Dirijori de cor". Titlul de „Doctor în teologie" l-a obținut în anul 1999, susținând teza de doctorat intitulată: „Pravila cea Mare - studiu istorico-canonic".

În perioada studiilor teologice, Părintele Constantin Drăguşin a avut şansa să cunoască mari personalități ale Teologiei ortodoxe româneşti din secolul XX, iar în perioada studiilor la Conservator, a urmat cursurile marilor maeştri ai învățământului muzical românesc din acea vreme: Victor Giuleanu - Teorie şi Solfegiu, Mircea Chiriac şi Alexandru Paşcanu - Armonie, Myriam Marbe – Contrapunct, Octavian Lazăr Cosma şi Petre Brâncuşi - Istoria Muzicii Româneşti, Ştefan Niculescu - Forme muzicale, Dumitru D. Botez şi Petre Crăciun - Ansamblu şi Dirijat coral.

Între anii 1959 - 1972 şi 1984 – 2009, Părintele Constantin Drăguşin a fost dirijor al Coralei „Nicolae Lungu" a Patriarhiei Române, formație corală de

prestigiu, cu care a întreprins, mai ales între anii 1986 - 2001, turnee artistice în țară şi în străinătate.

În cuvântul de despărțire, Patriarhul României, Preafericitul Părinte Daniel a spus: „Părintele Constantin Drăguşin a avut o rodnică activitate pastorală şi academică, a fost un preot evlavios şi un dirijor talentat, fiind iubit şi apreciat de credincioşi, de elevii şi ucenicii săi pe care i-a inițiat în tainele muzicii bisericeşti. El şi-a arătat dragostea față de Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi de Biserica Sa, atât prin slujirea la Sfântul Altar, cât şi prin activitatea sa de promovare a muzicii bisericeşti."

Aceleasi gânduri de prețuire, recunostință şi pioasă amintire îi purtăm şi noi, dirijorii, coriştii şi colaboratorii din Corala *Nicolae Lungu* a Patriarhiei Române, iar familiei îndoliate îi urăm mângâiere şi întărire de la Dumnezeu în aceste clipe triste.

Veşnica lui pomenire!

Liviu Dănceanu

În Aula Palatului Cantacuzino, în 28 aprilie 2014 a fost organizat un eveniment omagial dedicat maestrului Liviu Dănceanu, muzician cu activitate polivalentă, apreciat în calitate de compozitor, muzicolog, eseist, pedagog, dirijor şi, nu în ultimul rând ca poet sensibil şi original. Programul a cuprins nouă creații de ale compozitorului, interpretate de Atelierul de muzică contemporană ***Archaeus*** şi două lansări de carte: **Liviu Dănceanu** – ***Carapoembole*** şi **Grigore Leşe** – ***Acum ştiu cine sunt***. În pauzele dintre lucrări, muzicianul a citit câteva poeme din cartea sa recent publicată la Editura *No 14 Plus Minus* şi fragmente din cartea lui Grigore Leşe. Ansamblul *Archaeus* a impresionat şi de această dată prin calitatea de excepție a interpretării; valoarea fiecărui muzician în parte, precum şi experiența colaborării îndelungate, realizată sub îndrumarea exigentă a compozitorului-dirijor, au avut ca rezultat un concert de înaltă ținută artistică. Sub conducerea domniei sale, Anca Vartolomei (cello), Rodica Dănceanu (pian), Dorin Gliga (oboi), Ion Nedelciu (clarinet), Şerban Novac (fagot), Sorin Rotaru (percuție). Marius Lăcraru (vioară), au redat cu măiestrie forța expresivă, dinamismul fără egal şi farmecul irezistibil al muzicii, reuşind să evoce conținutul ei generos şi să captiveze publicul. Ascultându-i, încercam să descifrez stilul compozitorului; cred că stilul se regăseşte în opera însăşi, animată de sentimente nobile, bogată în idei, marcată de semnificații profunde. Remarcabilă prin fantezie şi suplețe, prin contrastele expresive şi dimanice, prin varietatea ritmică şi prin ineditul imaginilor muzicale (care sugerau uneori secvențe cinematografice), interpretarea s-a dovedit a fi la rândul ei creatoare. I-am admirat pe interpreți în postură solistică (Sorin Rotaru şi Marius Lăcraru), în duo (Anca Vartolomei, Rodica Dănceanu, Ion Nedelciu, Dorin Gliga şi Şerban Novac), în cvintet şi în formație completă. Folosindu-şi din plin talentul, cultura exhaustivă şi bunul gust, Liviu Dănceanu creează lucrări originale, care îi asigură un loc important în arta muzicală contemporană. Diferite prin construcția şi conținutul lor, creațiile sale sunt recognoscibile prin sintagma „complexitate simplă”, despre care vorbea criticul George Călinescu. La un moment dat, maestrul Dănceanu i-a dat cuvântul lui Grigore Leşe – distins muzician, reprezentant al înțelepciunii şi al tradițiilor populare -, care, prin vorbele pline de duh şi cântul său sensibil, a emoționat profund audiența. Performanța sonoră şi expresivă a prestației artistice s-a datorat calității repertoriului şi valorii interpretării; am admirat efectele acustice originale, rafinamentul coloristic, fantezia improvizatorică (trecută prin filtrul gândirii şi sensibilității), virtuozitatea fiecărui muzician în parte, precum şi colaborarea strânsă (la nivel artistic şi conceptual) din cadrul ansamblului. Evenimentul dedicat compozitorului Liviu Danceanu ne-a oferit prilejul de a cunoaşte mai bine multiplele fațete ale personalității sale complexe şi originale. Fascinat de spiritul improvizatoric, compozitorul este preocupat în acelaşi timp de construcția fiecărui detaliu în parte; omul de cultură pasionat de filozofie şi literatură, este şi poet dotat cu o imaginație frenetică şi creator de mare profunzime; cel care aspiră spre absolut şi sondează spațiile originilor, este un muzician novator şi vizionar, un centru de radiație în cadrul muzicii actuale. În fiecare om există concomitent un actor şi un spectator, cel care întreabă şi cel care răspunde. Prin întreaga sa activitate culturală, Liviu Dănceanu a căutat şi a găsit răspunsuri multiplelor probleme legate de artă şi de existență. Pentru domnia sa, procesul creator constituie modalitatea de a-şi evidenția identitatea, dar şi posibilitatea de a-şi manifesta pasiunea pentru experiment. Întrebărilor asupra trecutului, prezentului şi viitorului muzicii, le oferă răspunsuri cuprinzătoare şi semnificative în creațiile sale originale. Concertul ansamblului ***Archaeus*** a oferit publicului prilejul de a se (re)întâlni cu minunate lucrări ale compozitorului Liviu Dănceanu şi de a cunoaşte universul fascinant al gândirii muzicale şi al imaginarului său poetic şi artistic.

Carmen MANEA

BIANCA FOTA, prim-balerină a Baletului Național Român

„Măiestria prim-balerinei Bianca Fota, calitățile ei unice și dăruirea totală reprezintă o sursă de inspirație atât pentru colegii de acum, cât și pentru viitoarele generații de balerine.” (Johan Kobborg)

Pe scena Operei Naționale Bucureşti, Bianca Fota a primit titlul de prim-balerină a Baletului Național Român, duminică, 25 mai, cu prilejul unei noi reprezentații a spectacolului *Lacul lebedelor* în coregrafia lui Gheorghe Iancu. Distincția i-a fost înmânată de către Directorul Artistic al Baletului Național Român Johan Kobborg.

Despre *Lacul lebedelor*, Bianca Fota a declarat în urmă cu

câteva zile pentru agenția de presă Agerpres:

„O producție mare, impunătoare, originală atât prin viziune, cât și prin punerea în scenă (…), coregraful are o filozofie aparte a personajelor, iar rolul principal din acest spectacol este visul oricărei balerine”.

Bianca Fota este o artistă cu un vast repertoriu, din care amintim rolurile principale din *Spărgătorul de nuci* de Piotr Ilici Ceaikovski, *Don Quijote* de Ludwig Minkus, *Lacul lebedelor* de Piotr Ilici Ceaikovski, *Giselle* şi *Corsarul* de Adolphe Ch. Adam. **În luna iunie, prim-balerina va debuta în rolul principal Maşa din *Femei* în coregrafia lui Gheorghe Iancu (7 iunie) şi în rolul titular din *La Sylphide* în coregrafia lui Johan Kobborg (22 iunie).**

Redacția

Recital de pian

Corina BURA

Credem că nu se putea începe săptămâna (considerând că Duminica este prima zi) mai înălțător decât audiind un frumos recital de pian pe scena Ateneului. Binecunoscutul pianist şi profesor Sandu Sandrin a prezentat un program select, atât prin conținut, dificultate cât şi prin realizare. Analizându-i global conținutul, am constatat că selecțiile reprezintă răspunsul la o stare de spirit pe care artistul doreşte să o transmită prin muzica aleasă şi prin felul în care a perceput-o, fiindcă deseori abordarea unor anumite opusuri este determinată de stările noastre interioare pe care credem că prin muzică le putem împărtăşi mai exact, calea sonoră având acces mai repede spre sufletul „interlocutorului”, care este publicul. A fost o seară a întrebărilor, a frământărilor, poate a ne-răspunsurilor, fiindcă tensiunea a evoluat într-un crescendo continuu, lucrările finale scrise în *fa minor* – tonalitate misterioasă - lăsând ideile, gândurile, sentimentele în starea interogativă a dilemei. Recitalul a început *ex abrupto*, cu *Sonata op.31 nr.2 de Beethoven*, supranumită şi „Furtuna”. Sandrin a realizat un Beethoven aureolat cu demnitate, mai reținut, aşa cum sunt înfățişate şi personajele piesei, dar a înțeles foarte bine să sublinieze elementele comune care unifică mişcările şi să dea măreție finalului grandios, un rondo-sonată mai hibrid, cu amplă cadență interioară, cu multe pasaje cromatice creatoare de tensiuni, totul în *do minor* – cu tehnica limpede, expresiv în măsura în care artistul îl percepe pe Beethoven într-o manieră foarte clasică.

A doua lucrare, *Fantezia în Do major, op.17 de Schumann*, dedicată lui Liszt, una dintre cele mai mari lucrări pentru pian solo, este recunoscută pentru dificultățile tehnice deosebite şi pentru conținutul emoțional contorsionat, fiind scrisă într-o perioadă când relațiile dintre el şi Clara erau crispate. Sandrin s-a implicat total, cu pasiune, în acel *durchaus fantastisch und leidenschaflich vorzutragen*, recomandat de autor, depăşind cu succes încărcătura şi dificultățile scriiturii. De asemenea şi-a gestionat foarte bine energiile pentru următoarea mişcare, dinamică la rândul ei, *durchaus energisch,* redată cu claritate şi ritm susținut/e.

Cea de a doua parte a recitalului s-a desfăşurat în aceeaşi cheie romantică, în sonoritățile celor *trei poeme de Skriabin*: *op.32, nr.1-2 şi op.71 nr.2*, primul într-o atmosferă visătoare, cel de-al doilea mai mişcat, în timp ce op.71/2, deşi aparține unei alte perioade de creație, e mai armonic, păstrează idee de poem, iar Sandu Sandrin i-a conturat expresia prin culori rafinate şi prin catenele de triluri foarte frumos realizate. *Sonata a VII-a op.64*,de Skriabin cu subtitlul *Missa Albă*, cu antinomicul întrupat de *Sonata a IX-a op. 68 - Missa neagră* - ambele titluri susținute de argumente estetice solide - , se înscrie într-o perioada deja dominată de cromatism intens şi de atonalitate. Sandrin a ajuns astfel la punctul culminant al programului său, aşa cum şi l-a construit, a devenit din ce în ce mai implicat în muzica pe care a interpretat-o, o sonată într-o singură mişcare*, Missa Albă*.

Ultimele lucrări incluse în recitalul din 11 mai a.c. au fost *Nocturna nr.1 în fa minor op.55* de Chopin, care a reorientat spre puritate accentele romantice care au dominat întreaga seară şi care a mai detensionat auditorul după *Missa Albă*, şi *Fantezia în fa minor op.49*, care a venit ca un fel mare prelungire a opusului precedent, tonalitatea şi sensibilitatea autorului, a lui Chopin, fiind aceleaşi. Desenul de început, asemănător unui marş funebru îşi metamorfozează mesajul într-unul mai luminos dar discret, pe motivele din *Litwinka* de Karol Kurpiński, unul dintre cele mai revoluționare cântece populare poloneze. Pianistul Sandu Sandrin a realizat o interpretare care a ținut în permanență cont de cele două aspecte care se desprind din această lucrare: experiența compozitorului „pur” ca atare şi cea a improvizatorului; au fost lesne de urmărit cele 2 ipostaze distincte, cu touché-ul nobil, egalitate şi acuratețe maximă.

După aproape 2 ore de cântat, Sandu Sandrin a mai avut resursele necesare acordării tradiționalului bis: o *Mazurka* de Chopin. O sală caldă, prietenoasă, flori, felicitări…

Lansare discografică

Carmen MANEA

În pauza concertului simfonic din 4 iunie 2014, în foaierul Sălii Radio a fost lansat CD-ul cu lucrări concertante interpretate de violoniştii Gabriel Croitoru şi Simina Croitoru, în colaborare cu Orchestra de Cameră Radio şi cu Orchestra Națională Radio, aflate sub bagheta dirijorului Horia Andreescu. Evenimentul discografic a avut loc după prezentarea ***Simfoniei Concertante K 364 în mi bemol major*** de Mozart de către cei doi solişti, alături de Orchestra de Cameră Radio, condusă de Cristian Florea. În cadrul programului muzical dedicat unor creații mozartiene celebre, a mai evoluat în postură solistică Maria Florea, în ***Concertul nr. 3 K 216 în sol major pentru vioară şi orchestră***; în partea a doua a concertului a fost prezentată ***Simfonia opus 40 K 550 în sol minor.***

CD-ul editat în condiții excelente la Casa Radio în 2013, cuprinde două lucrări de referință din repertoriul muzicii universale, pe care Gabriel Croitoru şi Simina Croitoru le-au înregistrat în anul 2007 alături de cele două orchestre ale instituției, dirijate de maestrul Horia Andreescu. Ascultătorii vor aprecia desigur calitatea înaltă a CD-ului, percepută la toți parametrii muzicali şi tehnici; menționăm valoarea de excepție a prestației artistice, precum şi calitatea înregistrării, prezentarea realizată de muzicologul Grigore Constantinescu, fotografiile inspirate ale lui Virgil Oprina şi grafica lui Daniel Ivaşcu. La lansare au fost prezenți spectatorii care apreciaseră la superlativ interpretarea ***Simfoniei concertante*** de Mozart şi a ***Passacagliei*** de Händel (în versiunea pentru vioară şi violă, realizată de Halvorsen, pe care cei doi solişti au oferit-o la bis).

La lansarea discografică au participat şi reprezentanți ai gazdelor, care au oferit detalii referitoare la realizarea proiectului. În continuare, microfonul le-a revenit soliştilor, care şi-au exprimat bucuria de a fi cântat împreună şi de a fi colaborat cu muzicieni de marcă de talia maestrului Horia Andreescu şi cu membrii orchestrelor Radio.

Interpretarea ***Simfoniei Concertante K 364 în mi bemol major*** de Mozart, realizată în concert, ca şi aceea prezentată pe CD, valorifică plenar talentul de excepție ale celor doi solişti; colaborarea lor la nivel conceptual şi artistic conferă muzicii calitate sonoră, sinceritate şi o intensitate lirică cu totul specială. Conturarea în aceeaşi manieră expresivă a temelor, dialogul plin de farmec şi culoare a celor două instrumente cu orchestra, ca şi reliefarea plină de naturalețe a imaginilor muzicale caracterizează o prestație de cel mai înalt nivel, în care se regăsesc respectul față de particularitățile stilistice ale lucrării mozartiene, dar şi latura originală, creatoare a viziunii interpretative. Artiştii au evidențiat cu fantezie şi dăruire frumusețea melodică a muzicii, contrastele dintre temele luminoase, pline de vervă şi impetuozitate ale mişcărilor rapide şi cele marcate de frământări şi accente dramatice din mişcarea lentă.

Concertul opus 77 în re major pentru vioară şi orchestră de Johannes Brahms se numără printre preferințele violonistului Gabriel Croitoru. De-a lungul timpului, solistul a interpretat cu aceeaşi mare bucurie şi pasiune aceasta capodoperă pe multe scene de concert, descoperind de fiecare dată alte detalii expresive ale acesteia. Pe CD-ul lansat la Editura Casa Radio, solistul se află într-o colaborare foarte bună cu dirijorul Horia Andreescu şi cu Orchestra Națională Radio. Pe parcursul celor trei mişcări – *Allegro non troppo*, *Adagio* şi *Allegro giocoso* -, Gabriel Croitoru dezvăluie un amplu diapazon de stări sufleteşti şi mijloace expresive. Tonul vibrant specific, venit din profunzimea sufletului, contribuie la redarea emoționantă a muzicii şi la transmiterea mesajului plin de noblețe a acesteia. Împreună cu dirijorul şi orchestra, solistul este un personaj activ în cadrul desfăşurării acțiunii simfonice, acțiune articulată de la prima la ultima măsură într-o impresionantă continuitate ascendentă. Interpretarea de referință a partiturii brahmsiene impresionează prin realizarea transfigurărilor substanței dramatice, prin monumentalitate şi prin plenitudinea sentimentelor pe care le evocă. În compania orchestrei dirijate de maestrul Horia Andreescu, violonistul Gabriel Croitoru oferă publicului o versiune originală, de înaltă ținută artistică a capodoperei brahmsiene. Într-o epocă marcată de conflicte şi îngrijorări, muzica transmite bucurii, pasiuni, iluminări şi speranțe, care exaltă şi emoționează ascultătorii. Recomandăm călduros acest CD melomanilor şi specialiştilor, care vor descoperi în el surse inepuizabile de încântare şi de elevație spirituală.

Luiza Borac, un discipol lisztian

Grigore CONSTANTINESCU

Invitată în stagiunea Filarmonicii "George Enescu", pianista Luiza Borac a revenit pe locurile studenției, purtând în amintire anii primei tinereți, când cucerea melomanii, tot la Ateneul Român, prezentând în recitalul său **Studiile transcendentale** de Liszt. Indiferent de trecerea anilor, faima de interpretă lisztiană a rămas stabilă, la temelia carierei sale, artista uimind în continuare publicul prin virtuozitatea abordării partiturilor marelui maestru romantic. La această recentă apariție (mijlocul lunii iunie 2014) pe scena Ateneului Român, imaginea de demul s-a revigorat prin susținerea solistică - în compania Orchestrei simfonice a Filarmonicii dirijate de Kah Chun Wonh - a **Concertului nr. 1** de Franz Liszt. Desigur, experiența își spune cuvântul, parcurgerea partiturii este trăită intens, claviatura se supune unei energii bine conduse. Fluidul romantic aparține unei muzicalități evoluate, Luiza Borac având acum un repertoriu bogat, din perspectiva căruia priveşte altfel pianistica romantică. Dar muzica lui Liszt este totuşi mai mult decât un refugiu în lumea primei tinereți, iar dramatismul abordării o determină pe interpretă să depăşească capcanele sau "frânele" de înțelegere parțială, din partea dirijorului corean. Izolată în "singurătatea alergătorului de cursă lungă", Luiza Borak domină discursul concertant, impresionându-şi ascultătorii. Pentru a le oferi o consolare față de spectacolul pianistic intens, cele două bisuri au adăugat muzicii lui Liszt comentariile unor lieduri de Schubert. Înțelegerea olimpiană a marelui romantic ni-l dezvăluie capabil a depăşi excesul tehnicii prin meditația poetică la care, ca şi urmaşii săi, a avut cale de pătrundere. Luiza Borac, amintindu-şi de maestrul studiilor universitare, Gabriel Amiraş, şi el un lisztian convins, retrăieşte astfel trecutul păşind pe calea evoluțiilor spre noi şi noi realizări potrivite personalității sale.

PS De curând Luiza Borac a cântat la Catedrala Saint Martin in the Fields din Londra, într-un recital prin care a lansat noul său CD dedicat lui Dinu LIpatti, un proiect realizat în colaborare cu ICR Londra şi care s-a bucurat de un interes cu totul deosebit din partea publicului britanic. (M.C.)

Horia Maxim în *Concertul* de Grieg

Carmen MANEA

În zilele de 1 şi 2 mai 2014, Filarmonica bucureşteană a fost gazda unui eveniment muzical de înaltă ţinută artistică, realizat cu dăruire şi profesionalism de dirijorul Urs Schneider, pianistul Horia Maxim şi orchestra instituţiei; programul a fost alcătuit din ***Concertul în la minor opus 16, pentru pian şi orchestră*** de Edvard Grieg şi ***Missa nr. 6 în mi bemol major, D 950*** de Franz Schubert (în care, orchestra a colaborat cu corul pregătit de Iosif Ioan Prunner). Comentariul de faţă este dedicat exclusiv interpretării ***Concertului*** de Grieg, în care am surprins o viziune originală, ce diferă prin anumite trăsături de versiunile cunoscute anterior. Publicul are întipărite în memorie imprimările celebrei partituri realizate de doi corifei ai artei pianistice româneşti: Dinu Lipatti şi Valentin Gheorghiu. Întrebarea pe care şi-au pus-o mulţi spectatori era dacă pianistul Horia Maxim poate aduce ceva nou în tradiţia interpretativă a concertului de Grieg. Răspunsul afirmativ şi convingător a venit din însăşi prestaţia solistului, care împreună cu dirijorul şi orchestra a urmărit să evidenţieze latura monumentală, tumultul interior şi întreaga bogăţie de sentimente pe care muzica le evocă. În timp ce il ascultam, am constatat cu satisfacţie că muzica i-a înflăcărat imaginaţia şi că pianistul a descoperit noi semnificaţii în creaţia concertantă de anvergură, atât de apreciată de interpreţii şi de publicul de pretutindeni. Îmi aminteam cuvintele profetice ale lui Liszt despre Grieg, pe care îl aprecia ca fiind „un talent viguros de compozitor, plin de gânduri, inventiv şi de bună calitate, care urmând un drum natural se va ridica la un rang elevat”. Pianistul Horia Maxim are în repertoriul său un număr semnificativ de lucrări reprezentative, de la concertele de Mozart şi Beethoven, la Ceaikovski, Rahmaninov, Ravel, R. Strauss, Stravinski, Prokofiev, Şostakovici, P. Constantinescu şi L. Dănceanu. În concertul de Grieg artistul a făcut dovada stăpânirii unei arte pianistice complexe, remarcabilă prin virtuozitate şi bravură, prin transparenţă şi claritate, prin rafinamentul tuşeului care îi permite să realizeze o mare diversitate expresivă. Mai presus de acestea, pianistul este înzestrat cu o muzicalitate cuceritoare, care îi oferă prilejul evocării unor imagini pline de farmec şi culoare, dar şi posibilitatea conturării unor momente marcate de intens dramatism şi elan sentimental. În prima mişcare *Allegro molto moderato*, solistul şi-a concentrat atenţia asupra valorificării temelor energice, de anvergură pianistică (în care instrumentul este tratat orchestral), dar şi a acelora care evocă lirismului sensibil, prospeţimea şi serenitatea. Împreună cu dirijorul şi orchestra a realizat un caleidoscop de imagini muzicale emoţionante. Cadenţa s-a remarcat prin dezinvoltură, impetuozitate şi rafinament sonor. În mişcarea a doua, *Adagio*, publicul a fost profund impresionat de nobleţea expresivă, redată cu dăruire şi sinceritate; cântul pianistic a conferit vibraţie şi sens fiecărui sunet şi motiv muzical. Îngemânând original cantabilitatea cuceritoare şi avântul sentimental, artistul a acordat o atenţie specială momentelor dramatice, de mare profunzime expresivă. Ca notă originală, am remarcat un plus de dramatism şi tensiune în momentele de culminaţie. Cea de-a treia mişcare, *Allegro moderato molto e marcato,* i-a prilejuit solistului ocazia de a-şi dezvălui propria viziune artistică. Faţă de versiunile cunoscute la majoritatea pianiştilor, care vizează strălucirea, subtilitatea şi latura dansantă a muzicii, Horia Maxim a adus un plus de spectaculos, de energie şi grandoare. Interpretarea sa a redat în egală măsură caracterul pregnant ritmic, umorul şi flexibilitatea discursului muzical. Finalul apoteotic, *fff pesante,* a încununat un parcurs plin de frenezie, de patos şi vitalitate, în care pianistul şi-a dezvăluit deplin talentul, excelentele calităţi instrumentale şi creativitatea. Prestaţia solistului a beneficiat de susţinerea eficientă, realizată la cote artistice superioare, prin colaborarea fructuoasă cu dirijorul şi orchestra. La bis, interpretul a oferit o versiune exemplară a ***Studiului Nr. 7, opus 25 în do minor*** de Chopin.

Evenimentul muzical de la Ateneu a confirmat necesitatea reevaluării şi redimensionării periodice a creaţiilor muzicale reprezentative. Horia Maxim ştie că emoţia estetică provenită de la o capodoperă se purifică şi se intensifică odată cu trecerea timpului; graţie interpretării sale, concertul de Grieg ni s-a părut mai frumos, mai cuceritor şi mai strălucit. Mai mult ca oricând, publicul de astăzi are nevoie să contemple emoţia elevată şi superioara elaborare artistică a creaţiilor muzicale autentice. O realizează ascultând interpretări de referinţă ca aceea de la Ateneul Român.

Anotimpurile lui Richard Galliano

Cleopatra DAVID

Stagiunea abia încheiată a Orchestrei de Cameră Radio a fost una dintre cele mai inspirate, fiind plină de evenimente inedite. Ansamblul are o mare flexibilitate sonoră, stilistică şi chiar de statut, fiind când orchestră de tip mozartian, când formație de muzică

veche, când grup de solişti, ceea ce le permite membrilor săi să interpreteze de la muzică veche până la cea a secolului XXI. Astfel, stagiunea 2013 - 2014 a început cu un concert cameral condus de violonistul Liviu Prunaru (fără dirijor pe podium), iar închiderea a avut ca solist o stea a muzicii clasice şi de jazz: acordeonistul Richard Galliano. În seara de 18 iunie, Sala Radio a devenit astfel neîncăpătoare pentru cei veniți să asculte muzica interpretată de binecunoscutul artist. Concertul a fost dirijat de tânărul Gabriel Bebeşelea.

Muzicianul francez de origine italiană Richard Galliano este deopotrivă interpret, compozitor, orchestrator şi profesor, cariera sa fiind marcată de întâlnirea cu Astor Piazzolla în anul 1983. A realizat numeroase transcripții şi lucrări originale pentru acordeon, iar înregistrările sale s-au bucurat de un succes imens, discul *New York Tango* primind numeroase premii.

Gabriel Bebeşelea este, la doar 27 de ani, dirijor principal la Opera din Iaşi. Talentul i-a fost remarcat la ediția din 2010 a Concursului "Jeunesses Musicales", unde a câştigat premiul I, iar în 2011 a fost titularul unei burse de asistență la Royal Concertgebouw Amsterdam.

Programul concertului din 18 iunie a reprezentat o provocare: *Anotimpurile* de Vivaldi versus *Anotimpurile* de Piazzolla. Dacă cele din urmă sunt scrise pentru bandoneon, versiunea realizată de Galliano după cele patru concerte pentru vioară şi orchestră de Vivaldi ne-a făcut pe toți curioşi. Acordeonul este vocea tango-ului, însă cum poți face un acordeon să sune baroc? Ei bine, Richard Galliano reuşeşte din plin acest lucru. Instrumentul său se transformă în muzica lui Vivaldi într-o orgă portativă cu posibilități tehnice şi expresive extinse. Fără a face nici un compromis stilistic, muzicianul s-a adaptat perfect scriiturii, iar pasajele de virtuozitate au fost cântate într-un tempo ce îți tăia răsuflarea, cu o acuratețe mecanică. Galliano a mărturisit că agilitățile sunt mult mai incomode decât pe vioară, însă acordeonul poate să transmită mai multă nostalgie. Prin aceste transcripții, muzica lui Vivaldi a câştigat o versiune plină de culoare şi emoție. În acelaşi timp, sonoritatea acordeonului a fost perfect încadrată de cele două viori care au avut intervenții solistice (Anne Marie Ene şi Bogdan Vuluță)

Concertele instrumentale au fost urmate în partea a doua a serii de cele patru tangouri *Estaciones Porteñas* (Anotimpurile din Buenos Aires). Piese independente scrise inițial pentru bandoneon şi cvintet de coarde şi reunite sub acest nume, Anotimpurile lui Piazzolla dau o dimensiune implicată, pasionată față de cea contemplativă a lui Vivaldi. Anotimpurile, la fiecare dintre cei doi compozitori, semnifică lucruri diferite, potrivit esteticii şi preocupărilor timpului la care au fost scrise. În cazul lui Vivaldi sunt descriptive, înfățişând timpul ciclic, transformarea naturii privită de mintea umană. Piazzolla exprimă trecerea prin dans. Un dans în care timpul este măsurat, ticăie, creează evenimente şi lasă urme. Spiritul care în muzica barocă este echilibrat, etern, meditativ este aici captiv în ițele jocului cotidian, trăind şi murind cu fiecare întâmplare. Galliano desfăşoară prin tonurile acordeonului un întreg set de afecte: tristețe, resemnare, pasiune, durere, aşteptare. Cu aceeaşi pasiune au însoțit tiradele acordeonului pasajele solistice ale violonistei Anne Marie Ene şi ale violistei Eugenia Boboescu.

Şi dansul inimilor a trebuit la un moment dat să ia sfârşit. Publicul, care a ocupat şi o parte din scenă, nu a lăsat să se termine întâlnirea cu Galliano decât după trei bisuri. După finalul de stagiune din această neobişnuit de rece seară de iunie, vom aştepta cu nerăbdare următoarele concerte ale Orchestrei de Cameră Radio, care cu siguranță ne vor fermeca prin distincție şi culoare. (Foto: Roza Zah)

Aida la O.N.B.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Stagiunea operei bucureştene a consemnat la mijloc de aprilie un nou moment de referință prin reluarea spectacolului cu Aida de Giuseppe Verdi. Pagină lirică de mare popularitate, Aida a trecut testul timpului fiind una dintre cele mai apreciate creații de operă semnate de Verdi, mărturie stând numărul impresionant al reprezentațiilor cuprinse în programele marilor teatre lirice ale lumii.

La Bucureşti, pe scena Operei Naționale, Aida este unul dintre titlurile prezente constant în cadrul stagiunilor şi se numără printre preferatele publicului, venit în număr mare şi de această dată. Povestea exotică a prințesei etiopiene a fost pusă în scenă pe 11 aprilie sub bagheta dirijorului austriac Friedrich Pfeiffer, ce s-a aflat până nu demult şi la pupitrul operei vieneze. Sub îndrumarea regizorală a lui Plamen Kartalov, distribuția acestui spectacol a prezentat asistenței una dintre cele mai frumoase versiuni ale dramei Aidei, care se îndrăgosteşte de Radames, conducătorul armatei egiptene ce îi atacă poporul. În acest sens, trebuie să remarcăm prezența ca invitată a sopranei clujence Carmen Gurban, care a realizat o Aida complexă şi convingătoare. La început sfioasă şi reținută în a-şi recunoaşte dragostea pentru Radames, Aida îşi păstrează delicatețea şi sensibilitatea chiar şi în momentele dramatice ale finalului în care coboară în mormânt alături de cel iubit. Totodată, Carmen Gurban, care a înzestrat-o pe Aida cu eleganța şi rafinamentul ce o caracterizează şi dincolo de scenă, a impresionat, o dată în plus, prin căldura glasului său şi prin calitatea emisiei vocale.

Daniel Magdal

O altă invitată în spectacol a fost mezzosoprana Andrada Roşu, de asemenea de la Cluj, ce a întruchipat-o pe Amneris, fiica faraonului egiptean. Cu o voce fermă şi sigură, Andrada Roşu a construit o Amneris hotărâtă să utilizeze orice mijloace în obținerea dragostei lui Radames, din punct de vedere muzical fiind de reținut calitatea registrului mediu al vocii sale şi aspectul îngrijit al momentelor de cânt în acut. În sensul celor anterior notate, este de menționat secvența judecății lui Radames peste care se suprapune aria lui Amneris, îngrijorată de soarta celui iubit.

Referitor la cele două eroine ale operei, am putut remarca în concepția regizorală o accentuare a conflictului dramaturgic dintre ele, reprezentat atât prin antiteza caracterului lor – una este personaj pozitiv, cealaltă, personaj negativ – cât şi prin contrapunerea condiției sociale a celor două: Aida, fiică a regelui etiopian ajunge sclavă pierzând toate privilegiile, iar Amneris, fiică a faraonului are totul la dispoziție.

În rolul lui Radames a fost distribuit, tot ca invitat, tenorul Daniel Magdal, care deşi nu a fost foarte convingător în aria Celeste Aida din actul I, a compensat prin parcurgerea cu aplomb a rolului în restul operei, având un punct culminant spre final când a convins atât dramaturgic (a reliefat hotărârea lui Radames de a nu renunța la dragostea pentru Aida) cât şi muzical, prin calitatea acutelor.

Dintre ceilalți solişti s-a remarcat baritonul Ştefan Ignat în rolul regelui Amonasro, care pe de o parte a impresionat, din nou, prin glasul său puternic, iar pe de alta a realizat un joc scenic mai aparte, în care regele a părut destul de familiar cu Radames în scena terțetului.

Alte aspecte interesante ale reprezentației au fost momentele coregrafice spectaculoase, Marşul Triumfal, realizat însă poate puțin cam superficial într-un tempo alert ce a făcut ca momentul să treacă aproape neobservat, scenele susținute de cor, şi finalul dramatic în care personajele principale se resemnează în fața morții.

Reprezentație reuşită a unuia dintre cele mai apreciate titluri din repertoriul liric, spectacolul cu Aida de G. Verdi rămâne în memorie prin prestația de înalt nivel a sopranei Carmen Gurban şi prin muzica splendidă a compozitorului italian, ce au impresionat încă o dată publicul iubitor de operă.

Cu Cristian Oroşanu despre Kamerata Kronstadt

Grigore CONSTANTINESCU

De-a lungul ultimului an, până la începutul lui 2014 am urmărit diferite informații privind pregătirile şi începutul activității formației Kamerata Kronstadt. *Cum mi se pare firesc ca istoria acestei să continue, la fel de necesar este să "prindem", din primul moment existenței sale, idei ordonatoare, principii ale pornirii în viață, începând cu locul de naştere, Braşovul. Consider că sunt informații ce ar putea fi denumite, la modul general, documentări premonografice.*

Cristian Oroşanu, ca inițiator, am dorința să aflu cum şi de unde s-a pornit. Care a fost ideea dintâi?

Am pornit de la două elemente convingătoare: entuziasmul unor muzicieni braşoveni şi deschiderea noii săli de concert **Patria,** *în toamna anului trecut. Chiar dacă majoritatea participanților au o vârstă sub 30 de ani, nu am intenția de a crea o alta "orchestră de tineret", pe lângă nenumăratele formații de acest gen care apar în lumea muzicală clasica. Inițiativa aparține nu doar mie, ci şi unui număr considerabil de colegi care doreau să mă vadă la pupitrul unei astfel de formații camerale la Braşov.*

Există un mod de a elabora repertoriului, de a construi programele? Baza proiectului vine de la crearea unui eveniment ce se deosebeşte de celelalte manifestări ale stagiunii muzicale?

Desigur, ființarea unei orchestre de cameră cu stagiune permanentă, completează viața muzicală braşoveană cu un repertoriu specific. Pe lângă Filarmonica Braşov şi Opera Braşov, ***Kamerata Kronstadt*** *îşi croieşte un drum original, particular, mai ales prin alegerea acestui repertoriu.*

De unde vin membri formației, câți sunt, care este condiția colaborării sub acest titlu?

Majoritatea muzicienilor provin din Filarmonică şi de la Operă. Încă nu este o formație fixă, unii vin, alții pleacă, probabil că va

dura o vreme până se va stabiliza. Criteriul principal este entuziasmul şi dorința de a face muzica la un nivel cât mai înalt. Cel puțin deocamdată nu există un stimulent financiar important.

Au existat modele stilistice, ideatice organizatorice de la care s-a pornit arhitectura ***Kameratei Kronstadt?***

Da, am urmat modelul formațiilor asociative din Europa de vest, cum ar fi **Orchestre Lamoureaux**, *pe care eu am dirijat-o cu mare plăcere. Aceste formații au o tradiție îndelungată în Europa şi reunesc muzicieni din diverse orchestre, care doresc să se întâlnească, să colaboreze şi în afara "serviciului" de la operă sau filarmonică.*

Câte concerte au fost în primul an, Care a fost cel mai izbutit?

Din ianuarie şi până în iunie am avut un număr de 6 concerte, unul mai reuşit decât altul! Ne bucurăm deja de un public numeros şi entuziast.

În afara dirijorului Cristian Oroşanu, au mai fost solicitați şi alți şefi de orchestră?

Concertul de Paşte din luna aprilie a fost dirijat de Ştefan Schlandt, în rest toate concertele s-au desfăşurat sub bagheta mea. Situația financiară nu ne permite deocamdată dirijori invitați, pe lângă soliştii de valoare pe care-i prezentăm publicului braşovean. Eu pot lucra gratis, dar nu pot impune nimănui acest regim de colaborare.

Sunt interesat de impresarierea şi recrutarea soliştilor, deoarece am remarcat, în primele ieşiri în public, destul de multe nume de seamă

Soliştii sunt colegi şi prieteni cu care am avut ocazia să colaborez până acum de-a lungul carierei şi pe care-i apreciez în mod deosebit.

La modul unei sincerități posibile, a fost o primă parte de stagiune de succes? Merită efortul?

Atitudinea muzicianului care vine sa cânte de plăcere e rară, şi cred ca ea reflectă în primul rând satisfacția succesului!

„CARMINA DACICA” la 50 de ani activitate

Damian VULPE

Puține sunt formațiile corale care azi își pot număra în ani activitatea, ajungând la 50, o jumătate de veac și mai ales dacă ne gândim la cele alcătuite în perioada nu prea ușoară de după mijlocul secolului trecut. „Carmina Dacica” a reușit să se mențină în toți acești ani în primul rând datorită dorinței celor care se dedică artei cântării corale și în deosebi dirijoarei care si-a implementat întreaga-i ființă în stimularea continuării unui frumos și înălțător ideal. Poate azi corala feminină „Carmina Dacica” este aproape singura formație corală din slăvita țară a corurilor de altă dată a Banatului a Timișoarei în special care a trecut de la vremea Cântării României la timpurile noastre când mijesc noi perspective în mișcarea corală. Sufletul care a asigurat această continuitate a fost desigur perseverența și tenacitatea dirijoarei Flora Toth din fruntea ansamblului din 1986.

Inițiatorul și cel care i-a dat frumosul și semnificativul nume a fost Mircea Idvoreanu care a strâns un grup de tinere cadre didactice de specialitate sau nu, dornice să cânte, și fapta a dat roade și a adus aprecierile meritate. Au contribuit la evoluția

ansamblului care a devenit numeric mai mare, un adevărat Cor de cameră alcătuit desigur numai din voci feminine, subsemnatul care am căutat să introduc în repertoriu și muzică mai apropiată de zilele noastre bine cotată de juriile concursurilor de atunci urmat fiind de mai tânărul Marius Tănăsescu directorul de atunci al Liceului de Muzică și dirijorul Orchestrei de cameră al Sindicatului Învățământ. Tot de Învățământ aparținea și Corul de care răspundea Maria Pătrașcu o iubitoare a fenomenului artistic pe care s-a străduit incontestabil să-l promoveze.

Alte perspective a avut ansamblul și dirijorul ei după 1990. În primul rând libertatea de a se întruni, de a alege repertoriul sau de a-și coordona activitatea de la repetiții la concerte sau deplasări, și aici mă gândesc mai ales la cele peste hotare mult mai lesnicioase și realizabile. Efectele au fost sesizabile și felul în care s-au prezentat, au cântat și sau angrenat în misiunea de promovare a artei corale a cântării colective.

Noile condiții după 1990 au dat și activității corului noi preocupări, acelea de a-și etala capacitățile interpretative într-o arie mai mare și de a duce peste granițe muzica autohtonă cu specificul și frumusețile lui. Astfel au început participările la diferite concursuri și festivaluri dar și simpla prestație concertistică într-o seamă de țări mai puțin sau mai mult prestigioase în arta cântării corale. Au fost incluse în deplasările peste hotare țări începând cu vecina Ungaria, Slovacia Austria, Germania, Elveția, Italia, Franța dar și mai îndepărtatele Spania și Cipru chiar, prezentându-se mai mult decât onorabil în fața unor jurii, dacă era vorba de concursuri sau în fața publicului și el la fel de pretențios, care le-a răsplătit efortul cu avalanșe de aplauze.

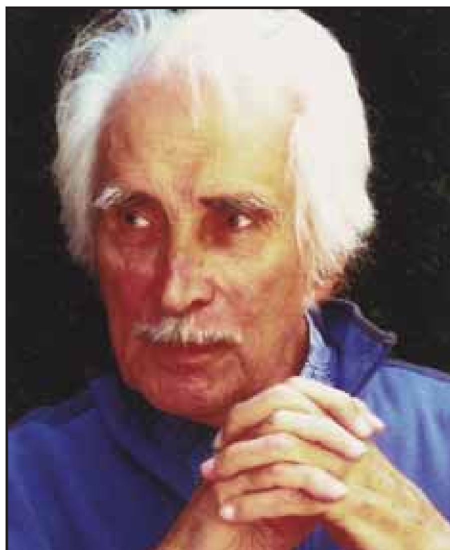
Acum concertul aniversar ce a marcat cei 50 de ani de existență de activitate prodigioasă de succese pe feluritele estrade de concert vine să încununeze aceasta și să demonstreze încă odată publicului timișorean ce sunt în stare coristele în frunte cu conducătoarea lor din corala „Carmina Dacica” acum sub oblăduirea Casei de cultură a Municipiului. La acest eveniment a fost invitată și o formație cu care s-a realizat un schimb artistic: Corul Mișcării Progresive din Larnaca în frunte cu dirijorul ei Marios Lysandrou care ne-au prezentat o suită de piese bazate pe ritmuri populare specifice semnate de compozitori dintre care cel mai cunoscut nouă este Miki Theodorakis.

Corul sărbătorit a evoluat cu două prestări etalându-și capacitățile interpretative sub conducerea Florei Toth, la început cu o serie de lucrări din literatura universală ca apoi să revină cu o salbă de piese autohtone, primite cu entuziasm de public.

La sfârșit au fost invitați pe scenă și fostele coriste prezente în sală pentru a cânta împreună două piese din repertoriul bine cunoscut și desigur „La mulți ani” ce dorim cu toții formației aniversate.

In memoriam Radu Paladi

La împlinirea unui an de când muzicianul al plecat din mijlocul nostru Aula palatului Cantacuzino a găzduit, în prima săptămână la lunii iunie, un portret componistic dedicat lui Radu Paladi, "*In memoriam*". Ideea acestei comemorări, sugerată de soția artistului, Marta Paladi, a găsit sprijinul cuvenit din partea Muzeului Național "George Enescu" precum şi a Uniunii Compozitorilor, cu ecou în sufletul interpreților invitați să cânte o parte dintre creațiile muzicianului. Urmărind concertul, ne-am putut imagina un autentic "film al carierei" componistice semnate de Radu Paladi de-a lungul vieții sale, începând cu creațiile pianistice ale anilor '50, reflectare a preocupărilor de interpret concertant al discipolului Floricăi Muzicescu. Am ascultat o lucrare ce dezvăluia gândirea dezvoltătoare a reactualizării formelor barocului, **Preludiu şi fugă pentru pian** (1955), într-o redare de amplă sonoritate simfonizantă, aparținând lui Viniciu Moroianu. Tripticul pianistic al programului s-a întregit cu **Rondo a Capriccio** (1954), în scriitură virtuoză mendelssohniană, nu lipsită de nuanțe şi ritmuri româneşti, oferit spre audiție cu limpede expresie pianistică de Mihai Măniceanu şi, dintr-o perspectivă a proporțiilor valorice cu exercițiu clasic, **Tema cu variațiuni** (1950) realizată de un foarte tânăr instrumentist, abil în nuanță şi sonoritate, Stefan Tolea. Desigur, aşteptam cu vădit interes prima audiție absolută a **Cvartetului de coarde nr. 2** care, la o distantă considerabilă de timp față de primul cvartet, încheia în 2013 arcada muzicii de cameră. O versiune de convingătoare implicare în sugestiile acestei partituri, finalizate în ultimul an de viață, audiția a fost redată la nivel de excelentă în discursul *Cvartetului "Profil"* (Diana Moş, Petru Nemțeanu, Marian Movileanu, Mircea Marian) impunând subtilitatea alcătuirii arhitectonicii, vigoarea tematicii în care filonul melosului românesc se află la temelia unui stil contemporan prin ideatică şi formă, cu pregnantă originalitate, propriu gândurilor creatorului ce-şi făurea fără odihnă propriu drum în muzică. De altfel, aceiaşi constatare se conturează şi în privința liedurilor şi duetelor (2008-2013) oferite în microrecitalul vocal a doi cântăreți de mare valoare – soprana Nicoleta Ardelean şi bas-baritonul George Crăsnanu, care la prima audiție a lucrărilor au apărut în fața ascultătorilor în compania compozitorului. Acum, cu pianistul Viniciu Moroianu, ne-au călăuzit pe drumul unui florilegiu poetic ce adăuga versurilor lui Eminescu pe cele ale lui Goşbuc, Alecsandri şi Bacovia. Urmărid cu atenție muzica lui Radu Paladi, impresionează culoarea sonoră a cuvântului, depăşirea romantismului versurilor, spre o tălmăcire actuală, de o evidentă modernitate ca stil şi expresie. Mai cu seamă în ce îl priveşte pe Eminescu, pentru care compozitorul avea o profundă admirație, traducerea muzicală are o amprentă prozodică ce nu-şi află asemănarea în multitudinea pieselor vocale existente la noi în literatura de gen. Două cantate pentru cor mixt şi pian, au adus în final ceva din marele spectacol coral, ca dominantă a creației paladiene de-a lungul deceniilor (dirijor Valentin Gruescu, la pian Mihai

Măniceanu, Corala "Ioan-Hristu Danielescu", împreună cu clasa de ansamblu şi dirijat coral a UNMB). **Flăcăruia** (1955) preceda una din capodoperele compozitorului, **Dar de nuntă** (1957), lucrare distinsă cu Premiul I şi Medalia de aur la Concursul internațional de creație muzicală, Moscova-1957. Suficient pentru a reintra în lumea măiestriei compozitorului, mereu impresionant prin modul personal de a împlini imagistica sonoră în dialog cu epoca. Portretul componistic a devenit astfel o demonstrație de contemporaneitate a artei şi personalității lui Radu Paladi, neostenit şlefuitor al partiturilor sale, fie că evocăm includerea în repertoriu a **Concertului pentru pian** sau, până în ultimele momente ale existenței sale, desăvârşirea partiturii **Concertului pentru vioară.** Aminteam că ideea întregii manifestări a pornit de la Marta Paladi, în scopul de a reuni prieteni, admiratori, interpreți, discipoli ai artistului. Dintre cei care, cu sufletul, a fost prezent în aula Palatului Cantacuzino, plină până la refuz, prietenul cel mai apropiat şi colegul de generație Pascal Bentoiu a adresat ascultătorilor un cuvânt-scrisoare de evocare ce a însoțit muzica, pe orizonturile amintirii celui care rămâne, în Panteonul artei muzicale româneşti, pianistul, dirijorul, compozitorul Radu Paladi.

Grigore CONSTANTINESCU

În grupul compozitorilor între 20 şi 30 de ani, în interiorul căruia – cu mulți ani în urmă – ne selectasem fiecare prietenii de artă şi de suflet, plutea convingerea că Radu era „cel mai talentat" între noi toți. Şi într-adevăr toată ființa lui respira pasiunea şi dăruirea pentru muzică, întărite, acestea, de posibilități imaginative cu totul excepționale. Lucrarea care ne-a convins pe toți a fost minunatul ***Quartet de coarde nr. 1*** din 1955, care prin reuşitele sale instrumentale ne uimea pe noi, cei de formație violonistică. Era totuşi vorba de un pianist. Dar ce pianist! Rămân neuitate serile în care Radu improviza, cu o facilitate dezarmantă, însă memorabile nu doar pe planul performanței artistice, cât mai ales pe cel al caldelor relații umane. Pentru că Radu avea darul şi harul prieteniei şi al generozității. Într-un moment când soarta ne lovise din greu (la cutremurul din 1977), Radu şi Marta ne-au găzduit în casa lor aproape un an întreg, cu o delicatețe şi o bunăvoință incredibile. Sunt acestea lucruri ce nu se pot uita şi care mărturisesc despre fondul real al ființelor pe care destinul ni le-a ivit în cale. Era un om fermecător, cu care – chiar când părerile noastre se deosebeau – îmi plăcea să stau de vorbă, să depăn amintiri, să comunic, fie şi prin tăcerea pe care ne-o respectam reciproc. A fi de acord asupra valorii unei piese, unui compozitor, unui interpret, unui dejun ales sau unui poem, era o bucurie calmă, unică în substanța ei, şi ea se producea totdeauna.

Prietenul mi-a încălzit inima, compozitorul m-a încântat prin originalul său ***Concert pentru pian şi orchestră***, prin spiritualul ***Cvintet de suflători,*** prin corurile eminesciene (datorită cărora, în treacăt fie amintit, ne-am întâlnit pe aceleaşi trei Sonete de dragoste: ***Afară-i toamnă, Sunt ani la mijloc, Când însuşi glasul...***).

E de prisos să spun cât m-a îndurerat pierderea lui Radu, nu în esența ei, căci toți plătim acest tribut, cât mai cu seamă prin ciudățenia şi absurdul împrejurărilor. Oricum, imaginea sa rămâne pentru mine, ca şi pentru mulți alții, neînchipuit de vie şi de luminoasă.

Pascal BENTOIU
(iunie 2014)

Cântări la Vecernia şi Utrenia Sfinţilor românilor

În prefaţa volumului, frumos intitulată „Cununa de Sfinţi români”, Preafericitul Părinte Patriarh spune: „Anul acesta se împlinesc 300 de ani de la scrierea celui mai vechi manuscris psaltic românesc (1713) de către protopsaltul Mitropoliei Ţării Româneşti, Ieromonahul Filothei sin Agăi Jipei, cel care a început procesul de „rumânire” a cântărilor bizantine, cu binecuvântarea Sfântului Mitropolit Antim Ivireanul, în vremea Domnitorului martir Constantin Brâncoveanu. De cercetarea şi punerea în valoare a operei marelui protopsalt Filothei s-a ocupat tot alcătuitorul prezentei lucrări, Preacuviosul Arhidiacon prof. univ. dr. Sebastian-Barbu Bucur, membru în **comisia sinodală de muzică psaltică şi lineiară**, înfiinţată la iniţiativa Noastră, prin Hotărârea Sfântului Sinod din 25 februarie 2009”.

Aşadar, primul care s-a încumetat să facă o carte de Psaltichie în limba română, adaptând textele româneşti – luate fie din manuscrise existente fie din traducerile făcute de el personal – la melodiile tradiţionale bizantine şi invers, a fost Filothei sin Agăi Jipei, unul din luminătorii neamului românesc de la sfârşitul sec. XVII şi începutul sec. XVIII.

Psaltichia sa este prima şi cea mai importantă şi mai cuprinzătoare operă muzicală ecleziastică în limba română – cuprinzând aproape toate cântările slujbelor din timpul anului bisericesc, 1255 de cântări care, transmiţându-se din manuscris în manuscris, va străbate vremurile timp de douăsprezece decenii până către anul 1830.

La sfârşitul manuscrisului, Filothei scrie: „Precum doresc cei ce vâslează pe Mare, a ajunge la liman, aşişderea şi eu, nevrednicul, a vedea sfârşitul acestor Vlahomusichii, leat 7222 dechembrie 24” adică 24 dec. 1713.

Acesta este evenimentul de care pomeneşte Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în prefaţa primului volum de slujbe ale Sfinţilor români, opera muzicală a lui Filothei sin Agăi Jipei *Psaltichia rumănească* de care m-am ocupat aproape un sfert de secol şi pe care Uniunea Compozitorilor Români a publicat-o în 4 mari volume peste 2000 de pagini, eveniment care va fi sărbătorit printr-un simpozium internaţional – „300 de ani de la Românire a cântărilor eclesiastice”, comemorat de către Patriarhia şi Academia Română, organizat de către Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti prin străduirea domnului Conf. Univ. dr. Nicolae Gheorghiţă şi care va avea loc pe ziua de 12 decembrie în sala George Enescu, Universitatea de Muzică George Enescu din Bucureşti.

În partea a doua a expunerii noastre prezentăm pe scurt volumul **Cântări la Vecernia şi Utrenia Sfinţilor români** apărut de curând, plecând tot de la Prefaţa alcătuită de Preafericitul Părinte Daniel frumos întitulată: **Cunună de Sfinţi români**.

„Pe la 1300 – spune N. Iorga – nu era altă şcoală decât a mănăstirilor şi a bisericilor. Călugării aveau nevoie de slujbă, mănăstirile aveau nevoie necontenit de călugări noi, ţării îi trebuiau vlădici, în biserici mari se cereau dascăli cu bun meşteşug de **citire şi cântare** /…/”

Sunt nenumărate mărturii că, de-a lungul secolelor, ierarhii Bisericii noastre s-au preocupat permanent de promovarea muzicii sacre. Beneficiind şi de mijloacele moderne Radio şi T.V. Trinitas, Preafericitul Patriarh Daniel este socotit pe bună dreptatea cel mai mare promotor al muzicii eclesiastice.

În acest sens, la iniţiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel s-a înfiinţat o **subcomisie sinodală de muzică liniară**, aprobată de Sfântul Sinod din 25 februarie 2009, nominalizând ca responsabili pe: Părintele Profesor Nicu Molfoveanu, Părintele Nicolae Necula şi pe Arhid. Sebastian-Barbu Bucur în vederea alcătuirii unui Dicţionar de muzică bisericească ale cărui principale capitole şi direcţii de dezvoltare sunt următoarele: **A**. Etape importante în istoria muzicii româneşti; **B**. Şcoli şi curente de muzică bisericească românească; **C**. Personalităţi ale muzicii bisericeşti româneşti (protopsalţi, compozitori şi dirijori; **D**. Terminologia tehnică şi teologică în muzica bisericească; **E**. Manuscrise şi tipărituri româneşti de muzică bisericească în ţară şi în străinătate, dicţionar care a şi apărut de curând cu binecuvântarea Părintelui Patriarh Daniel, la Editura Patriarhiei Bazilica 2013.

În această acţiune de mare importanţă pentru Biserica Ortodoxă se înscrie şi strădaniile multor imnografi în frunte cu Preasfinţitul Ioachim Băcăuanul precum şi alcătuirea de slujbe ale sfinţilor români aşezate pe neume psaltice.

Am fost deseori întrebat când am scris aceste slujbe şi care este prima slujbă pe care am scris-o. Cântări psaltice am scris încă din tinereţe şi mai ales în anii 1982-1985 când, fiind la Sfântul Munte, Părintele Petroniu, egumenul Chinoviului Prodromu, cunoscându-mi pregătirea şi priceperea întru cele ale psaltichiei, m-a îndemnat să pun pe neume psaltice cântări pe care le-am şi interpretat acolo la slujbe.

Slujbe de sfinţi români am scris începând cu mulţi ani în urmă, majoritatea fiind scrise în linişte chiliei mele de la Mănăstirea Cheia-Teleajen. Aceste slujbe – trei volume – au fost aranjate calendaristic în anul 2009, de către Părintele consilier patriarhal, când le-a prezentat Preafericitului Părinte Patriarh Daniel pentru aprobare.

Care este prima slujbă pe care am scris-o, nu-mi aduc aminte dar printre primele a fost şi cea a Sfântului Ioan cel Nou de la Neamţ – acum 17 ani – scrisă la cerinţa Înalt Preasfântului Mitropolit Daniel şi tipărită la Trinitas, Editura Moldovei şi Bucovinei, Iaşi, 1996, cu prilejul târnosirii Catedralei Sf. Ioan Hozevitul din incinta seminarului teologic din Mănăstirea Neamţu.

În creaţia de monodii psaltice am urmărit permanent „procesul de românire”, prozodia şi accentul graiului românesc. „Să cântăm aşa cum vorbim” am spus adesea studenţilor de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti.

Tipărit cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel în Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă Bucureşti, 2013, volumul apare sub iscălitura Părintelui Profesor universitar Arhid. Sebastian-Barbu Bucur, majoritatea textelor literare fiind alcătuite de Preasfinţitul Ioachim Băcăuanul, arhiereu vicar al Episcopiei Romanului şi diortosite de Comisia liturgică a Arhiepiscopiei Bucureştilor şi de Sinodul Mitropolitan al Muntenie şi Dobrogei.

Volumul I **Cântări la Vecernia şi Utrenia Sfinţilor români**, cuprinde slujbele: Sf. Cuvios Dionisie Exiguul, Sf. Cuvios Onufrie de la Vorona, Sf. Ierarh Iosif de la Partoş, Sf. Ierarh Teodosie de la Mănăstirea Brazi, Sf. Voievod Neagoe Basarab, Sf. Ierarh martir Antim Ivireanul Mitropolitul Ţării Româneşti, Sf. Ierarh Iachint Mitropolitul Ţării Româneşti, Cuviosul Paisie de la Neamţ, Sf. Cuvios Grigorie Decopolitul şi Sf. Andrei, Apostolul românilor.

Şi pentru că Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL este Omul care a înţeles perfect legătura pe care o face melosul bisericesc între spaţialitatea şi temporalitatea sacră, promotorul muzicii psaltice autentice prin mijloace moderne şi prin concursuri anuale de creaţie psaltică şi corală, cu smerenie dedic acest volum precum şi cele care vor urma Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Sebastian-Barbu BUCUR

Recital Beethoven

În 27 iunie 2014, la Sala Radio a fost programat un recital extraordinar Beethoven, care i-a avut ca protagonişti pe pianistul **Valentin Gheorghiu** şi pe violonistul **Gabriel Croitoru**. Evenimentul care a marcat închiderea stagiunii de concerte organizate de Radiodifuziune, face parte din proiectul dedicat *Integralei sonatelor pentru pian şi vioară de Beethoven*; în semn de omagiu şi aleasă preţuire, maestrului Valentin Gheorghiu i-a fost încredinţată inaugurarea noului pian de concert Steinway, recent achiziţionat de instituţie. Spectatorii care au umplut până la refuz sala de concert au avut bucuria de a asculta capodoperele beethoveniene într-o interpretare de referinţă. Artiştii au selectat trei sonate în tonalităţi majore, pe care le-au prezentat în ordinea numerotării lor de către autor: *Sonata nr. 1 în re major, opus 12, Sonata nr. 5 în fa major, opus 24 „a primăverii”* şi *Sonata nr. 8 în sol major, opus 30.* Remarcabile prin frumuseţea, prin ineditul, prin bogăţia expresivă şi prin profunzimea semnificaţiilor, sonatele lui Beethoven se bucură şi astăzi de un interes excepţional atât din partea interpreţilor, cât şi a publicului. Ascultându-i pe cei doi artişti mi-am dat seama de calităţile care îi fac unici în peisajul muzicii actuale. Maestrul Valentin Gheorghiu este pianistul care nu a abdicat niciodată de la propriile comandamente legate de idealul interpretativ. La venerabila sa vârstă, artistul conferă o expresivitate aparte fiecărui sunet şi detaliu din partitură, posedă o paletă dinamică şi agogică rafinată, o sonoritate vie, diferenţiată cu subtilitate, în care momentele de poezie inefabilă, alternează cu imaginile strălucitoare, pline de prospeţime şi vigoare. Gabriel Croitoru, cu tonul inconfundabil, marcat de lirism şi de pasiune, trăieşte la cote maxime toate evenimentele care alcătuiesc discursul muzical. Împreună, interpreţii se ascultă, se urmăresc, dialoghează, îşi dozează intensitatea, se completează firesc şi prezintă ideile muzicale într-o manieră unitară, plină de fantezie şi dăruire. În frumoasa lor colaborare artistică, fiecare concert a fost un episod dintr-o experienţă muzicală inedită, fiecare apariţie pe scenă a însemnat un mod de cunoaştere, de exprimare specifică, de comuniune şi de creaţie. Pe lângă preţuirea şi stima profesională reciprocă, pe cei doi minunaţi interpreţi îi leagă şi o frumoasă prietenie. Ascultându-i în recitalurile pe care le-au prezentat de-a lungul timpului, am conştientizat importanţa rolului creator al interpretului în evidenţierea expresivităţii şi mesajului partiturilor muzicale.

În ***Sonata nr. 1 în re major, opus 12*** de Beethoven, artiştii au dezvăluit un diapazon bogat de imagini şi de stări sufleteşti. Au evocat cu multă fantezie caracterul optimist şi exuberant al temelor din mişcările rapide, precum şi cantabilitatea cuceritoare a mişcării mediane. Deosebită de alte versiuni interpretative (care se concentrează pe sublinierea pregnanţei ritmice), a fost abordarea temei refrenului rondo-ului, căreia artiştii i-au reliefat aspectul dansant şi melodicitatea plină de graţie şi eleganţă.

În ***Sonata nr. 5 în fa major, opus 24, „a primăverii***”, aceştia au creionat cu măiestrie şi sensibilitate imagini şi sentimente contrastante, de la serenitate şi lirism contemplativ, la elan şi frenezie. În redarea muzicii, am admirat la superlativ latura artistică, precum şi aspiraţia compozitorului spre acordul cu sine însuşi şi cu lumea. O înţelegere desăvârşită i-a unit pe cei doi mari artişti, care au trăit cu emoţie aceeaşi experienţă. Prima mişcare a impresionat prin frumuseţea şi rafinamentul sonorităţii, prin firescul cu care au fost conturate temele lirice de largă respiraţie, dar şi imaginile luminoase, pline de energie şi tensiune. Mişcarea a doua s-a remarcat prin lirismul interiorizat, marcat de poezie şi nobleţe. În *Scherzo*, artiştii au dezvăluit o paletă dinamică şi o pregnanţă ritmică fără egal, menite să valorifice conţinutul contrastant al mişcării în cadrul arhitecturii lucrării. Finalul le-a prilejuit interpreţilor ocazia de crea tablouri de mare sensibilitate şi candoare şi de a evoca nobile sentimente.

Sonata nr. 8 în sol major, opus 30, a încheiat seara muzicală memorabilă într-o atmosferă luminoasă, plină de farmec şi optimism. De la debutul primei mişcări, în care tema întâi este prezentată la unison, şi până la finalul *Allegro vivace*, audienţa a fost fascinatată de prospeţimea imaginilor, de frumuseţea sonorităţii, de sinceritatea exprimării, de entuziasmul şi de bucuria artiştilor de a cânta împreună şi a descoperi mereu alte faţete ale capodoperei muzicale. În mişcarea a doua ei au valorificat la maximum frumuseţea discursului muzical şi valenţele expresive alte tonalităţii mi bemol major, au transmis cu multă dăruire şi sensibilitate sentimentele compozitorului. În cele trei bis-uri, maeştrii au oferit fragmente din sonate de Beethoven: partea lentă din *Sonata a II-a*, *Scherzo* din *Sonata a VII-a* şi au repetat finalul *Sonatei a VIII-a*.

Marcată de emoţie, alături de cei prezenţi la eveniment, am încercat să-mi explic de ce interpretarea a avut un impact atât de puternic asupra spectatorilor. Prestaţia originală a celor doi maeştri nu evocă doar întâmplări şi personaje, ci transmite experienţe; nu povesteşte numai acţiuni, ci afirmă valori; nu narează doar, ci semnifică. Cu harul specific, artiştii dezvăluie publicului ce este fundamental, îi relevă ce este autentic, verifică ce este necesar, creează momente de emoţie intensă şi de elevaţie spirituală. Valentin Gheorghiu şi Gabriel Croitoru abordează interpretarea ca pe o misiune şi opera ca pe un mesaj; de aceea, fiecare apariţie a lor pe scenă are valoare de unicat.

Carmen MANEA

Concerte

Gabi MATEI

BILLY IDOL. Nonconformistul muzician la Arenele Romane din Bucuresti**,** a doua oară în România. De admirat forma excelentă în care se află artistul, la 59 de ani. N-au lipsit hiturile **"Cradle of Love", "Dancing with Myself"** şi **"Flesh for Fantasy",** nici momentele lirice - **"Sweet Sixteen", "Eyes Without a Face" şi "Rebel Yell"**. La bis **"White Wedding"** şi **"Mony Mony"**, Excelentă formația lui **Billy**, dominată de chitaristul Steve Stevens. Un spectacol impecabil.

„ROCK LA DUNĂRE". Ideea organizatorilor din Galați a fost să convoace „nume" din țări prin care trece Dunărea - Croația, Serbia, Bulgaria, Ucraina şi Austria, suplimentate cu **Uriah Heep** (Anglia) şi Zdob şi Zdub din Rep. Moldova. În prima zi au concertat Rock Incorporation şi Coco (formații româneşti), urmate de Sane şi Drito din Croația, Holograf. A doua zi - Proiectul Tivodar, Greenish şi Interzis, bulgarii de la Stereorush, Trooper, Zdob şi Zdub. A treia zi - The Mother of Night (Ucraina) şi Coffeeshock Company (Austria), Diesel, Cristi Minculescu - Nuțu Olteanu super-grup. Festivalul s-a încheiat cu britanicii de la Uriah Heep. Veterani energici care ne-au adus aminte de celebrele *Lady in Black* şi *Easy Livin'*.

BOB DYLAN. Unul dintre evenimentele de rock clasic ale anului a fost concertul Bob Dylan de la **Sala Palatului**, la a doua vizită în România. O importantă figură artistică a ultimelor decenii, în vârstă de 73 de ani, ne-a oferit piese precum "She Belongs to Me", "What Good Am I", "Pay In Blood", "Scarlet Town", "Long and Wasted Years" (ultima piesă) şi un bis format din "All Along the Watchtower" şi "Blowin' in the Wind". Instrumentişti statici, iluminare minimalistă, sonorități

C. Minculescu, N. Olteanu

country !, iar glasul lui Dylan – total ruinat. Se dorea a fi un eveniment major: dar o emblemă a muzicii folk-rock trebuie să ştie să-şi păstreze respectul nostru. O neaşteptată dezamăgire.

TORI AMOS. Opt nominalizări la premiile Grammy, cu un stil greu de încadrat într-un singur gen muzical (*Piano rock, baroque pop),* a cântat pe scena Arenelor Romane din Bucureşti, după 7 ani de la prima întâlnire cu publicul nostru. Singură pe scenă într-un decor

Tori Amos

minimalist, recuzita fiind pianul şi o claviatură, reuşind să..... îndepărteze norii. Concertul a început cu „Parasol", urmată de „Crucify", „Carbon", „Weatherman", apoi „Cloud on my Tongue", „Sugar" şi „Precious Things", păstrând pentru bis alte patru piese: „Cornflake Girl", „Bouncing off Clouds", „Trouble's Lament" şi „1000 Oceans". Un public "specializat" a savurat fiecare melodie.

IAN ANDERSON (JETHRO TULL). Excentricul muzician, alături de o formație de acompaniament, a oferit un show de excepție la Sala Palatului, al patrulea concert în România, în care a combinat intervenții la flaut cu muzică rock, jazz, blues şi folk. Show-ul a început cu piesa "Living in the Past" şi cu un Ian Anderson demonstrând o condiție fizică excelentă, cu piruete, salturi şi cu „marca" sa - statul într-un picior în timp ce cântă la flaut. Playlistul a fost ales din întreaga istorie a formației Jethro Tull, inclusiv piese de pe cel mai recent album: Mother Goose, Thick as a Brick, Sweet Dream, Bourée, Songs from the Wood, Aqualung. Anderson ne-a demonstrat că vârsta nu e deloc un impediment în muzică: a impresionat printr-un timbru al vocii care rămâne inconfundabil, încheind în forță un show memorabil cu cea mai aşteptată piesă a serii: „Locomotive Breath",

Cartea de jazz în România

Florian LUNGU

Între manifestările adiacente evenimentului „Jazz Bucharest Festival 2014” organizat de **Centrul Cultural ARCUB** s-a impus la loc de cinste, joi 3 iulie a. c. ora 12 la Hanul Gabroveni, dezbaterea cu tema „Cartea românească de jazz” ce a prilejuit o benefică evaluare a producției editoriale proprii jazzologiei autohtone

originale; în aceeaşi ordine de idei au fost consemnate şi cele cîteva traduceri din literatura internațională de gen. Dintru început s-a constatat slaba prezență în librării în anii comunismului a unor lucrări aparținând acestei ramuri a muzicologiei – să amintim fugitiv „Jazzul – o poveste cu negri” de **George Sbârcea** (Editura Muzicală, 1974), „Dicționar de jazz” de **Mihai Berindei** (Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1976), „Cutia de rezonanță” de **Virgil Mihaiu** (Editura Albatros, 1985) şi două traduceri, „Louis Armstrong Sachmo, viața mea la New Orleans”, „Jazzul – oameni şi probleme” de **André Hodeir**.

Prin contrast, a fost revelat numărul substanțiul de lucrări editate după 1990, începînd cu „Jazzorelief” a aceluiaşi prolific publicist clujean **Virgil Mihaiu** (Editura Nemira, 1993).

Dar autorii, editorii reuniți în menționatul colocviu de la Hanul Gabroveni au focusat asupra realizărilor muzicologice tipărite ***după anul 2000***. Să rezumăm în rândurile ce urmează câteva sumare considerațiuni raportate la opusurile în cauză, noi derulându-le în ordinea alfabetică a numelor autorilor.

Cu cea de a doua ediție a „Dicționarului de jazz” (Edtura Tracus Arte, Bucureşti 2010), **Adrian Andrieş** ne-a oferit într-o versiune revăzută şi efectiv augmentată, al său demers neobişnuit de amplu, numărînd de astă dată 1026 de pagini. .

Prezent în context cu nu mai puțin de patru volume, timişoreanul **Johnny Bota** (violonist dar şi basist, vocalist, compozitor, profesor, doctor în muzică), a investigat în cunoştință de cauză în cartea sa „Vioara în jazzul modern” capitolul interpretării creative la acest instrument, iar în completare a semnat un „Glosar al termenilor de jazz”, util material destinat explicitării unor termeni, noțiuni şi expresii de specialitate din limbajul uzual al jazzului (ambele tipărite de Editura Brumar din Timişoara în 2008**)**. De acelaşi autor – „Istoria jazzului – Breviar” (Editura Valea Verde, Sighetul Marmației, 2011) şi o lucrare cu adevărat originală, „Bluesul şi jazzul în Banat” (Editura Brumar, 2012, ediție bilingvă) estimând afirmarea personalităților celor două genuri înrudite citate în titlu, în limitele unui anume areal geografic, acela al Banatului.

Dintre muzicienii / profesori universitari implicați în predarea jazzului, cel dintâi care a dobândit doctoratul în arta sunetelor (2003), pianistul şi compozitorul **Romeo Cozma** din Iaşi a elaborat două studii de sinteză înglobînd atît aspecte ale devenirii istorice cât şi elemente ale limbajului muzical caracteristic, intitulate „Universul jazz-ului” şi „Stiluri de compoziție în muzica de jazz” (ambele apărute sub egida Editurii Artes din Iaşi în anul 2006), cu clarificări teoretice şi estetice ilustrate prin exemple elocvente înscrise pe portativ.

O prețioasă suită de portrete de muzicieni ai genurilor jazz, rock, pop şi alte capitole limitrofe, conturate cu talent, fervoare şi dăruire de **Doru Ionescu**, apreciabil şi apreciat realizator de televiziune, a răsărit la Editura Artprint din Bucureşti în 2014, sub sugestivul generic „Poveşti cu cîntec din diaspora – 100 de români şi aventurile lor muzicale”.

Nume de referință al jazzului, bluesului şi rockului bănățean, acela care a fost basistul, ghitaristul, vocalistul, compozitorul, aranjorul, şeful de formație, promotorul **Béla Kamocsa** a lăsat pentru posteritate o impresionantă confesiune concretizată şi îngrijită de redactorul **Tinu Pârvulescu**, sub titlul „Blues de Timişoara. O autobiografie” (tipărită, ca şi traducerea ei în limba maghiară, de Editura Brumar în 2010).

„Jazzul clasic, istorie şi legendă” (ediția a doua tipărită de Paideia, îmbogățită cu trei noi capitole şi însoțită de un dublu CD) reprezintă o pasionantă incursiune în istoria jazz-ului clasic şi modern, realizată cu veritabil har de scriitor de apreciatul jurnalist **Constantin D. Mendea** şi adresată rândurilor largi de melomani.

Notoriu eseist de jazz, poet,

profesor universitar doctor la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj, exponent român de prim rang al jazzologiei europene, **Virgil Mihaiu** a mai dat la iveală, pe lângă volumele sus amintite („Cutia de rezonanță” şi „Jazzorelief”), alte importante şi bine documentate exegeze în domeniu precum „Jazz Connection In Portugal” (Fundația Alfa Publishing House, Cluj, 2001), „Jazz Connections In Romania” (Institutul Cultural Român, Bucureşti, 2007), ambele în limba engleză, ca şi inspirate volume de poezii, între care „Jazzografii pentru îmblânzit saxofoniste” (Editura Dacia, Cluj, 2001).

La menționata întâlnire consacrată cărților românești despre jazz au existat și ***două opusuri în premieră absolută***, lansate cu acel prilej. Ne referim pe de o parte la suita de dialoguri și interviuri realizată de talentatul scriitor craiovean **Ion Munteanu** sub titlul „Despre libertatea muzicii și muzica libertății", avându-l ca subiect pe dirijorul german de origine română **Horia Dinu Nicolaescu** care a plecat din țară acum peste patru decenii în Germania, unde s-a impus ca profesor în orașul Geretsried și întemeietor al unor foarte apreciate și mult premiate big band-uri de tineret.

Cealaltă carte se constituie drept o foarte interesantă și nonconformistă cercetare a dezvoltării de peste un veac a genului, „O istorie a jazzului între anii 1900 – 2000", purtând autograful unui marcant intelectual clujean, **Ioan Mușlea,** timp de mulți ani director al Studioului teritorial Cluj al Televiziunii Române. Originalitatea gândirii și insolitul scriiturii pot fi constatate fie și numai prin lectura titlurilor celor patruzeciși două de capitole...

Scriitorul-redactor timișorean **Tinu Pârvulescu** pe care îl menționam în transcrierea autobiografiei lui **Béla Kamocsa**, semnează cartea de amintiri, impresii, opinii legate de cronologia unei faimoase sărbători muzicale estivale escaladate la... o mie de metri altitudine pe muntele Semenic, ajunsă anul acesta la ediția a XVIII: **„**Gărâna Jazz – povestea unui festival".

În cadrul standului „Jazz Made In Romania" existent în Piața George Enescu pe tot parcursul derulării Festivalului din 2 – 6 iulie a. c., Editura Muzicală bucureșteană a fost prezentă cu patru titluri semnificative, de nivel profesionist.

Astfel, reeditat anul trecut, tratatul „Armonia aplicativă în improvizația de jazz pop & rock" datorat compozitorului, pianistului, aranjorului, profesorului **Marius Popp**, reușește a fi sublimatul unei activități de o viață, atât în practică muzicală neîntreruptă cât și ca prestigioasă împlinire a vocației sale de mentor al tinerei generații

Pianist, doctor în muzică, membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, profesor fondator al Secției de Jazz a Colegiului Național de Muzică „George Enescu" din București, **Florin Răducanu** propune celor interesați prin al său „Îndreptar de artă improvizatorică de jazz" (2013) un util ghid în vederea studierii criteriilor teoretice, tehnicilor de dezvoltare prin procedee creative.

Un caiet cuprinzând 65 de compoziții ale lui **Johnny Răducanu**, multe cu valoare de patrimoniu, veritabile teme standard dintr-un încă needitat „Real Book" al contextului românesc, volumul „Legacy For Jazz" (2006) cuprinde în plus materiale foto inedite, ca și opinii muzicologice pertinente referitoare la piesele incluse.

Și tot sub auspiciile Editurii Muzicale a văzut lumina tiparului în 2012 o prețioasă investigație muzicologică vizând domeniile jazzului simfonic, ale jazzului cameral și ale muzicii de film, așa cum s-au concretizat aceste compartimente artistice în creația unui muzician complex, plurivalent, neobișnuit de activ în scurta sa existență pământeană: **Richard Oschanitzky** (1939-1979) – pianist, compozitor, orchestrator, dirijor, om de vastă cultură. Ne referim la „Creația lui Richard Oschanitzky – Trăsături stilistice" sub semnătura realizatorului TV, criticului muzical și profesorului **Alexandru Vasiliu** din Iași.

Din această panoplie numărând nu mai puțin de treizecișipatru volume jazzologice apărute la noi după anul 2000, nu puteau lipsi cele cinci scrieri de specialitate ale unui reputat profesor doctor în muzică, dar și pianist, compozitor, publicist, ferment important al vieții muzicale, **Mircea Tiberian**. În două dintre ele, este vorba de cele intitulate „Note despre muzică și note muzicale" (Editura Charmides, Bistrița, 2005, ediție bilingvă, reeditată în 2014) și, drept continuare a acesteia, „Jazz Inside Out" (Editura Tracus Arte, București, 2012), autorul a intenționat să expliciteze prin analize pertinente, însoțite de partituri și discuri, propriile concepte care stau la temelia bogatei sale creații. În alte două volume numite „Cartea de muzică" (Editura Tracus Arte, București 2008) și mai recent „Sunetul de referință și arca muzicii occidentale" (Editura Nemira, București 2013) **Mircea Tiberian** validează cu deosebită profunzime analitică rodul unor ipoteze și viziuni personale asupra domeniului muzical (estimate în genere, nu raportate exclusiv la jazz), descoperite pe parcursul câtorva decenii de practică și meditație asupra naturii fenomenului, legitimate prin numeroase experiențe. La cele menționate se adaugă al său „Tratat de improvizație" (Editura Tracus Arte, București 2010) în două volume cuprinzând și două discuri, lucrare de profil cu adresă efectivă la profesioniștii jazzului.

Ar mai fi de semnalat, spre a finaliza această listă – sperăm exhaustivă – două cărți demult epuizate, avându-l ca autor și protagonist pe regretatul muzician **Johnny Răducanu**, „Singurătatea... meseria mea" (Trustul de presă RHP&P Cotidianul, București, 2001), „Țara lui Johnny" (Editura Vivaldi, București, 2005), ca și cinci atractive, captivante traduceri din literatura internațională, patru dintre ele tipărite de activa editură clujeană Grinta, între anii 2003 și 2010, sunt **Gilles Mouëllic**: „Jazzul – o estetică a secolului XX", **Gilles Mouëllic**: „Jazz și cinema", **Koffi Kwahulé, Gilles Mouëllic**: „Frați de sunet", **Lucien Malson**: „Istoria jazzului și a muzicii afro-americane" precum și, sub sigla Editurii For You din București, seducătoarea lucrare a lui **Kenny Werner** „Măiestrie fără efort" apărută în 2003.

Tot acest cuprinzător context vine să consfințească odată în plus, pe lângă mulțimea de discuri românești de jazz apărute în ultima vreme, pe lângă ferventa activitate a Cluburilor de jazz din țară, a organizatorilor de concerte și festivaluri, pe lângă formele gimnaziale și universitare de învățământ muzical de gen, că **Măria Sa JAZZUL**, departe de a se complace în ipostaza unei modeste ***arte de nișă***, contează ca o întruchipare artistică pertinentă, plină de vitalitate în peisajul muzical autohton!

Zece ani de supremație

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN

Cu siguranță, atunci când l-au lansat, în 2005, organizatorii şi membrii familiei lui George Grigoriu au avut ambiții şi planuri mari, dar nici măcar ei nu şi-ar fi putut închipui la ce nivel va ajunge manifestarea brăileană după numai câțiva ani! Festivalul internațional de muzică uşoară “George Grigoriu” depăşise lejer festivalul de la Mamaia încă de când acesta mai exista, transformându-se indiscutabil într-un veritabil “Cerb de aur” sau, dacă vreți, chiar un Eurovision autohton. Mamaia a sucombat cu brio, nici “Cerbul” n-a mai fost văzut prin munții Braşovului de ani buni, iar la finala națională Eurovision cei de la TVR i-au pus pe participanți să-şi plătească transportul şi cazarea... Astfel încât televiziunea publică se poate mândri, deşi nu are nici un merit direct, cu retransmiterea (doar pe TVR2, dar e bine şi aşa) celui mai puternic concurs internațional din țară, organizat de Consiliul județean Brăila (preşedintele Gheorghe Bunea Stancu este un împătimit al muzicii, coordonând festivalul ca un autentic regizor; acum, pe lângă festivalurile “Darclée”, de folclor şi al muzicilor militare va lansa în toamnă festivalul de jazz “Johnny Răducanu”!) şi de Centrul de creație Brăila (având în frunte o femeie pasionată, Maria Puşcaciu). Datorită faptului că aceştia au ştiut să-şi apropie sponsori puternici (Selgros, Tancrad, Ramy taxi), premiile au fost pe măsura prestigiului evenimentului: un automobil BMW ca “Trofeu”, plus premii în bani de peste 8000 de euro! Înafară de TVR2, co-producători au fost Radio România şi Radio România Actualități (aceeaşi instituție, de fapt), dar să nu vă închipuiți că datorită transmiterii în direct sau măcar a înregistrării concursului, ci pentru punerea la dispoziție, pentru câteva zile (preselecție, repetiții), a unei săli... Deloc de mirare, având în vedere că la postul public de radio creația originală de muzică uşoară (aşadar inclusiv sutele de melodii lăsate de George Grigoriu), practic, nu mai are loc în ultima vreme! Între partenerii media, la loc de cinste a fost ca de obicei “Actualitatea muzicală”.

Finaliştii

Cristian Faur, Laura Stoian şi Premiul UCMR

Puțină istorie

Fiecare seară, după semnalul excelentei formații conduse de Ionel Tudor, a marcat legătura în timp între şlagărele de acum 50-60 de ani şi copiii de azi, aşa cum în concurs melodiile lui George Grigoriu, în orchestrații actuale, au “sunat” cât se poate de convingător. E vorba de faimoasa “Broscuță Oac”, unde în loc de Trio Grigoriu i-am avut ca interpreți pe copilaşii (Dayana Voicu, Daria Manolache, Giulia Riga, Baran Biyikoglu, Valentina Enea) ce compun grupul “Steluțe dunărene”, coordonat de Liliana Toader. Actrița Patricia Grigoriu, fiica lui George Grigoriu, a transmis organizatorilor un mesaj în care spunea că de fiecare

dată a resimțit emoție ca în serile de altădată, când pe scena festivalului o autentică vedetă internațională, cu două participări la finala Eurovision (o dată ca solist, apoi în postură de compozitor) şi premii I la "Cerbul de aur" şi Mamaia. Nu mai ştim nimic despre alte câştigătoare din Basarabia, Angelica Vasilcov (2007) şi Olga Gorcinschi. Aceasta din urmă a evoluat în 2010, la una din edițiile ceva mai slabe, alături de formația Millenium, victoria ei fiind neconcludentă. Au fost apoi doi câştigători din Italia, ambii aprig contestați la timpul respectiv şi pe drept cuvânt (nici n-au mai venit în anul următor, pentru micro-recital, conform tradiției...): Antonio Marino (2011), evident mult mai slab decât Eleanor Cassar din Malta, dar mai ales

Cristina Valenti

de la Mamaia se auzea numele părintelui său... În foarte elegantul caiet-program (şi afişele au fost pe măsură) am parcurs palmaresul celor nouă ediții anterioare, ocazie pentru noi de a afla ce au devenit unii dintre laureați. Câştigătorii au luat-o pe drumuri diferite: Elena Mândru (2005) este azi un nume în jazz, Nicoleta Floroni colaborează cu Teatrul de revistă "C. Tănase", Alexandra Nistor (2008) a optat pentru un gen mai comercial şi se bucură, sub numele Raluka, de mult succes alături de DJ Sava, Pasha Parfeni din Republica Moldova (2009) este

Formația Ionel Tudor

Sabrina Masella (2012). De altfel, din 2011 putem vorbi de un adevărat "lobby" peninsular la nivelul juriului, căruia organizatorii ar trebui să-i pună capăt neîntârziat, altminteri prestigiul internațional al festivalului va fi afectat. Dar cum nici un palmares nu este infailibil, alți concurenți intrați în palmares, dar pe poziții mai joase, au făcut ulterior carieră frumoasă. Pentru a ne referi doar la ai noştri, aici ar intra Alina Eremia (pr. II în 2009) – vedeta din LaLa Band şi "Pariu cu viața", Vlad Miriță (doar pr. I în 2006, o altă mică neatenție a juriului de atunci...), dar şi la Dalma Kovacs, Alin Văduva, Dragoş Chircu, Ana Mardare, Lucia Dumitrescu, Francesca Ilie, Marius Bălan, Alexandru Anghel, Cristina Vasiu, Electric Fence, nume des întâlnite în spectacole sau în emisiuni TV.

Orchestra

Singura competiție din țară comparabilă din mai toate punctele de vedere (înafară de cuantumul premiilor) cu cea de la Brăila este, fără discuție, Festivalul internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia. Dincolo de seriozitatea şi rigoarea organizării, distingându-se aici primarul Marian Iordache şi directorul de festival, Daniel Gheorghe, le apropie ceva esențial:

Irina Ionescu

țara noastră nu se mai apropie măcar de premiile importante, pentru că pur şi simplu pregătirea lor nu este comparabilă cu a colegilor de peste hotare. Două din victoriile noastre au fost la primele ediții, când festivalul nu era încă internațional, în schimb Republica Moldova a triumfat de nu mai puțin de 4 ori, pentru că la Chişinău se studiază foarte serios muzica uşoară atât la liceele de muzică, dar şi la Conservator. Elveția a triumfat anul trecut, prin duetul Aliose (Alisée Oswald şi Xavier Michel cîntă "Amurgul" de George Grigoriu în toate concertele lor!), a mai avut câteva clasări bune, pentru că şi acolo există o şcoală foarte serioasă de profil, "Funambule", la Nyon, unde este profesor-asociat celebrul Michel Fugain. Italienii, la rândul lor, cultivă consecvent muzica uşoară acompaniamentul orchestral la cel mai înalt nivel. În timp ce orchestra dispăruse de pe scenă şi la "Cerbul de aur", şi la Mamaia, la Brăila şi la Medgidia "se predă" muzică de calitate, cu cei mai valoroşi instrumentişti pe scenă, adevărați profesori, dar fără rigiditatea dascălilor de la catedră. Zile şi nopți, timp de săptămâni de zile, s-a repetat cu aceşti tineri emoționați, cu răbdare şi înțelegere. Din cei 23 de finalişti, mulți nu cântaseră vreodată cu o orchestră în spate, iar cei care o făcuseră au avut cele mai înalte aprecieri la adresa formației conduse de compozitorul Ionel Tudor şi a orchestrațiilor realizate de membrii acesteia. De pildă, sensibila Amélie Daniel din Elveția, pianistă şi compozitoare ea însăşi (de neînțeles neincluderea ei în palmares!), a lucrat la albumul "Cent souvenirs terriens" cu nume de prim ordin, care au la activ colaborări cu Coldplay, The Who, Robbie Williams, Florent Pagny, Myléne Farmer, Radiohead, dar s-a declarat impresionată de prestația impecabilă a instrumentiştilor Ionel Tudor (claviaturi, conducerea muzicală), Andrei Tudor (claviaturi), Dan Ioniță (saxofoane, percuție), Eugen Tegu (chitară bas), Marian Georgescu (chitară), Laurențiu Zmău (baterie), Daniel Bouroşu (chitară), Dan Pirici (percuție).

Gh. Bunea Stancu şi ArtBand

Palmaresul

Dacă la nivel instrumental stăm foarte bine, nu acelaşi lucru se poate spune despre cel vocal. Tot mai mult, în ultimii ani concurenții din

Cristian Prăjescu

tradițională, cu rezultate vizibile. Anul acesta, România a putut strecura în palmares doar câțiva interpreți: Paul Gabriel Tomuş, 18 ani, elev la Liceul de artă din Alba-Iulia, a fost distins cu Premiul de popularitate, Sebastian Tudor, 17 ani, din Roman, a cucerit o Mențiune, iar colegul său de clasă Cristian Prăjescu a cucerit premiul III. Un frumos succes pentru Irina Ionescu din Bucureşti, 16 ani, elevă la Colegiul național "Dinu Lipatti" şi colaboratoare a Teatrului de revistă "C. Tănase": eleva compozitorului Dan Dimitriu a fost recompensată cu premiul II. Frumoasă şi înzestrată cu remarcabile calități vocale, reprezentanta gazdelor, Laura Stoian, 21 de ani, absolventă a Liceului de muzică "H. Darclée", merita indiscutabil note mai mari. Eleva Ozanei Barabancea a câştigat însă, poate, cel mai important premiu, cel din partea UCMR, înmânat ei de Cristian Faur, pentru tălmăcirea fără cusur a melodiilor "De-ai fi tu salcie..." de Horia Moculescu şi "Fetele cu ochi albaştri" de G. Grigoriu. Premiul Centrului de Creație Brăila a fost acordat tinerei de 18 ani Irina Smolova, studentă la Universitatea de muzică din Ekaterinburg (Rusia), iar cel Special al Consiliului județean Brăila a fost înmânat unui talentat român stabilit la Calgary, în Canada, Valentin Borşu. Dacă până aici totul a fost în regulă, recompensarea bulgarului Damian Popov şi a italiencei Zoe (a cântat "Caruso" fără pic de implicare) cu mențiuni a surprins pe toată lumea, solişti notați mai slab având evoluții superioare, dar explicația o găsiți mai jos... Compozitoare şi profesoară de muzică în oraşul Varese, Cristina Valenti din Italia a cucerit premiul I, în timp ce cheile automobilului BMW şi Trofeul au fost înmânate de preşedintele Gheorghe Bunea Stancu celor 3 componenți ai grupului Art Band. Eugeniu Andrianov (mențiune individuală anul trecut), Sergiu Mița şi Marina Djundiet sunt absolvenți ai Colegiului de muzică "Ştefan Neaga" din Chişinău şi au impresionat prin aranjamentul rafinat al piesei lui G. Grigoriu,

Amélie Daniel

Valentin Borşu

Laura Stoian, premiul UCMR

Marius Țeicu

se impune ca şi din Republica Moldova să fie invitat un compozitor sau un interpret de renume (de pildă, elvețianca Eliane Dambre este o vedetă în țara sa, pe care a reprezentat-o la "Cerbul de aur"), ca şi din Italia sau Bulgaria. Aceste din urmă două țări sunt reprezentate în ultimii ani în juriu de nişte impresari

Irina Smolova

"Speranțe vis, speranțe flori". Greu de înțeles cum bulgarul şi a doua italiancă au luat locul în ierarhia finală solistelor Karolina Bell (Belarus) sau Amélie Daniel (Elveția), despărțite de o... sutime, respectiv trei de ultima premiată!! Dar iată că ne vedem nevoiți să revenim asupra a ceea ce am scris anul trecut, când un belgian fără legătură cu muzica se strecurase în juriu. Reprezentanții țării noastre sunt oameni de muzică, membri ai Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, persoane cu înaltă calificare profesională: Marius Țeicu (preşedinte - a şi cântat la Gală!), Horia Moculescu, Andreea Andrei, Cristian Faur, Titus Andrei. Tocmai de aceea

Paul Tomuş

care aduc, fiecare, concurenți din 4-5 țări, jonglând cu notele, amicițiile şi făcând o "morişcă" prin care cât mai mulți din cei aduşi de ei să ia premii! Aspect cunoscut de toți concurenții, care comentează în culise aceste "jocuri": situația se cere curmată degrabă, festivalul fiind prea serios şi prestigios. Impresarii să rămână impresari, specialiştii obiectivi şi imparțiali să intre în juriu! Din fericire, la nivelul podiumului totul a fost perfect anul acesta.

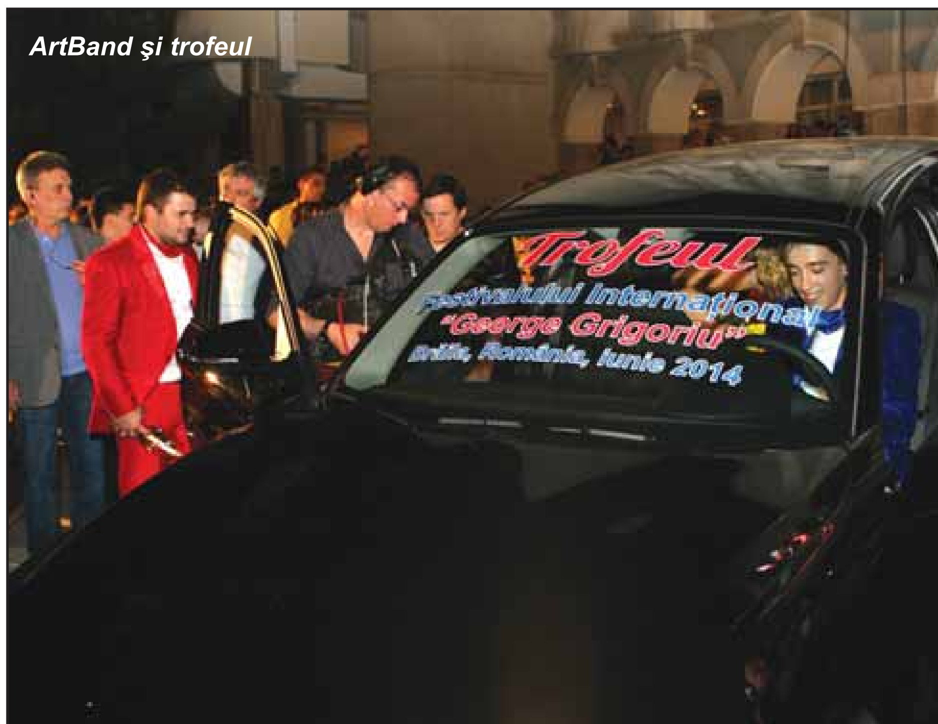
Recitaluri

Sala Casei tineretului din Brăila a fost luată cu asalt, biletele (prea ieftine, totuşi) epuizându-se în câteva ore. Din fericire, spectatorii care nu au mai găsit locuri au putut urmări totul pe un mare ecran instalat în faţa sălii. Explicaţia trebuie căutată şi în atractivitatea recitalurilor. Cantautorul basarabean Yan Raiburg, despre care am mai scris, şi-a susţinut prezenţa cu şlagărele pe care le-a compus pentru Ion Suruceanu, Fuego, Olga Ciolacu sau Silvia Chifiriuc, binecunoscute publicului nostru. Ştefan Bănică s-a dovedit acelaşi profesionist impecabil, venind cu formaţia Rock and Roll band, cu grupul vocal The 50's şi mai ales cu o înlănţuire frenetică de hit-uri: "Veta", "Toată lumea dansează", "S-o facem lată", "Găseşte-mi loc în inima ta", "Super Love", "Alerg printre stele", alături de care n-au lipsit secvenţe rock and roll şi o întoarcere în timp în epoca adolescenţei, cu "Ani de liceu", şlagărul lui Florin Bogardo. Elvis Presley şi rock and roll-ul n-au lipsit nici din show-ul incendiar al lui Adrian Enache, despre care cunoscuta promotoare Elena Stoica din Panciu spunea că a fost o culme interpretativă în cariera artistului. Şlagăre proprii, în frunte cu "Doar o singură noapte" de Andrei Kerestely sau "În seara asta ne distrăm" de Papa Junior, preluări, piese internaţionale, colaborare perfectă cu formaţia Ionel Tudor, umor, temperament, toate ingredientele succesului. Nu vom înţelege niciodată de ce acestui cântăreţ extraordinar compozitorii noştri nu se înghesuie să-i mai scrie câteva piese de top... Din păcate, nici la actuala ediţie, deşi ni se promisese acest lucru, n-au fost invitate vedetele care au colaborat direct cu George Grigoriu, ocazie pentru noi şi pentru tinerii concurenţi de a asculta şlagărele acestuia în original.

Horia Moculescu

Titluri de neuitat

Fiecare concurent a avut obligativitatea de a da viaţă unei piese din creaţia lui George Grigoriu. Şi aici organizatorii trebuie să întreprindă ceva în regulament, deoarece compozitorul ne-a lăsat sute de titluri şi se cântă doar câteva, dintre care la actuala ediţie s-au repetat obsedant "Eternitate", "Speranţe vis, speranţe flori" şi "Amurgul"! Din fericire, s-au cântat şi alte piese de neuitat, cum ar fi "Nu se poate trăi fără dragoste", "Doar băieţii sunt de vină", "Steaua iubirii", "Să facem florile să cânte", "Nu suntem îngeri", "Un semn de dragoste", "Cui îi pasă de mine?", "Maria", "Fetele cu ochi albaştri". În timp ce concurenţii de peste hotare, 11 la număr din 23, au recurs la melodii din repertoriul propriu, soliştii din România au apelat la melodii valoroase compuse de Florin Bogardo, Vasile Veselovschi, Horia Moculescu, Marcel Dragomir, Viorel Gavrilă, Andrei Tudor, Nicolae Caragia, Andrei Kerestely, Cristian Faur, Şerban Georgescu, Paula Seling, Cristian Creţu.

ArtBand şi trofeul

A fost, la Brăila, o ediţie festivă din toate punctele de vedere, confirmând poziţia de lider în rândul manifestărilor de gen! (Foto: Marius Cotescu)

“Hohote în Herăstrău”

Oana GEORGESCU

Stagiunea Estivală a Teatrului de Revistă ”Constantin Tănase” a debutat în forță la Teatrul de Vară cu spectacolul muzical – umoristic ”Hohote în Herăstrău”, prezentat în colaborare cu Catena Grup.

Premiera Estivală i-a reunit pe frumoasa scenă a celie mai mari şi mai moderne grădini de vară din țară pe toți artiştii teatrului: Stela Popescu, Alexandru Arşinel, Vasile Muraru, Adriana Trandafir, Adrian Enache, Valentina Fătu, Ana Maria Donosa (excelent monologul “La mica publicitate”, unde cântă şi dansează), Alin Gheorghişan, Liliana Mocanu, Miruna Birău, Monalisa Basarab, Raluca Guslicov, Daniela Tănase, Cristian Simion, Nae Alexandru, Bianca Sârbu, Diana Radu, Paul Talaşman, Radu Ghencea.

Adrian Enache

Stela Popescu, Al. Arşinel

Directorul teatrului, marele actor Alexandru Arşinel a interpretat în stilu-i caracteristic “Besame Mucho”, celebra piesă a lui Consuelo Velázquez compusă în 1940 şi care avea să devină cel mai cunoscut cântec mexican din toate timpurile. “Nu sunt perfectă”, piesa scrisă de Elena Cârstea este

Vasile Muraru, Valentina Fătu

interpretată de solista Daniela Tănase, dar şi ceilalţi solişti au fost foarte inspiraţi în alegerea partiturilor: Alin Gheorghişan cu "Oh, Marie" (Luis Prima), Radu Ghencea cu "Suflet candriu de papugiu" (Ion Vasilescu) sau Bianca Sârbu cu "Sway with me". "Cireaşa de pe tort" este nimeni altcineva decât Adrian Enache, neobositul interpret care încheie spectacolul alături de orchestra condusă de compozitorul şi dirijorul Dan Dimitriu.

”Hohote în Herăstrău” este un spectacol pe texte de Mihai Maximilian, Sorin Petrescu, Sorin Tofan şi Vasile Muraru. Orchestra Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" şi excelentele reprize de dans şi de balet susţinute de ansamblul de balet al Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" (coregrafia: Cornel Popovici) contribuie la succesul unui spectacol total. Scenografia aparţine arh. Theodora Dinulescu şi Anei Iulia Popov, aranjamente muzicale sunt semnate de acelaşi compozitor Dan Dimitriu, iar regia îi aparţine lui Cezar Ghioca. (foto: Dragoş Constantin)

Femei pe Mătăsari

Strada Mătăsari este una relativ liniştită din sectorul 2, în apropierea sediului ProTV. De curând, a fost blocată, s-a instalat o scenă şi s-a purces, timp de trei zile, la desfăşurarea unui mare festival urban, cu felurite atracţii care au atras un numeros public. Anul acesta, evenimentul principal a fost recitalul Marinei Voica: într-o formă de zile mari, ea a cântat şi a dansat, spre uimirea spectatorilor tineri, cărora le este necunoscută valoarea artiştilor din vechile generaţii, aceştia fiind pur şi simplu interzişi la difuzare la radio şi TV...

Zodia artiştilor

Zodia Racului este descrisă în cărţile de specialitate drept una a talentului artistic, iar la noi în ţară chiar că se confirmă din plin. Astfel, şi-au aniversat ziua de naştere Paul Urmuzescu, Doru Tufiş, Romeo Negoiasă (Alesis), Anastasia Lazariuc, Dorin Anastasiu, Margareta Pâslaru, Mirabela Dauer, Angela Similea, Daniel Iordăchioae, Vasile Şeicaru, Maria Dragomiroiu, Paul Ciuci, Alina Sorescu! Ce spectacol extraordinar s-ar putea face cu aceşti "raci"! Tot în Zodia Racului era născută şi Mădălina Manole, care a decis să ne părăsească în urmă cu 4 ani. De ziua ei, admiratorii şi prietenii care n-au uitat-o, în frunte cu directorul Festivalului internaţional "Dan Spătaru" de la Medgidia, Daniel Gheorghe, se reculeg la mormântul de la Ploieşti al "fetei cu părul de foc". (**Redacţia**)

„Allegria”

DAN CHIRIAC

Cea de-a treia ediție a concursului național de tinere talente “Allegria” şi-a desemnat câştigătorii. Peste 80 de tineri din diferite zone ale țării au urcat din nou pe scenă pentru a-şi pune în valoare talentul şi dăruirea. Copiii au pus în scenă momente de muzică, teatru, pictură, dans sportiv şi balet.

Juriul format din Gabriela Ioniță (profesor de actorie), Angela Silvia Florea (profesor de educație muzicală şi pian), Elena Vasile (solista grupului Electric Fence), Larisa Avram (producător TVR), Andra

Bianca Lixandru

Ungureanu (asistenta lui Dan Negru la concursul Next Star), Catrinel Catană (coregraf), Vasile Muraru (actor), Florin Ursulescu (cronicar muzical) a hotărât să acorde următoarele premii:

Marele premiu: Grămadă Darius (balet); **Categoria 7 – 13 ani**: Premiul I: Ciobanu Andy-Robert şi Dobre Daniela (dans) Popescu Miruna (muzică); Premiul al II-lea: Apostolache Cristina Maria, Georgescu Maria (muzică), Anton Mihnea şi Răşină Teodora (dans sportiv), Paul Bianca Maria şi Ştefănescu Vlad (dans); Premiul al III-lea Stănciulescu Ana - Măgurele, Neagu Ioana, Gheorghe Andrei Gabriel - Măgurele (muzică), Trupa Arlechino a Şcolii de circ Buduruşi (dans acrobatic); Premiul juriului: Iorgu Luca Adrian, Davidescu Denisa (muzică); Premiul pentru originalitate: Bucur Alexia, Trupa Funky Punky - formată din Sara Tudorie şi Ioana Neagu, Negoiță Andrei Georgian - Slobozia, Stoica Eduard - Olari - Prahova (muzică); Premiul pentru creativitate: Tudorie Sara (muzică); Premiul pentru prezență scenică Gheorghe Alexandra Anne Marie - Slobozia,

Darius Grămadă

Mițaru Ioana - Râmnicu Vâlcea (muzică); **Categoria 13 - 18 ani**: Premiul I Tache Bianca, Tănăsoiu Alexandra (muzică) Premiul al II-lea: Trupa Funny Crazy People - Oltenița, Grupul Discovery, Petcu Elena (muzică), Trupa de teatru “Joc” - Cuza-Vodă - Călăraşi (actorie); Premiul al III-lea: Ilea Cosmin - Măneciu - Ungureni (pictură), Focşa Alexandra - Bârlad, Diaconescu Miruna - Bârlad, Poienariu Valentin - Mioveni - Argeş (muzică); Premiul juriului: Burcuş Elena Cornelia - Vâlcea (muzică populară), Gird Andrei (muzică), Akdag Dilara (balet); Premiul pentru creativitate: Trupa Blitzkrieg (beatbox); Premiul pentru originalitate: Bucur Crina, Chelaru Diana - Bârlad (muzică). Cei la care nu s-a precizat localitatea sunt din Bucureşti; specificația Muzică desemnează muzică uşoară.

Marele premiu a constat într-un laptop, iar premiile I, în tablete PC. Cei mai buni concurenți au fost premiați cu seturi „Mari pianişti ai secolului XX “ şi cu materiale educaționale.

Remarcabilă prezentarea micuței Bianca Lixandru, care a susținut în final şi un recital plin de dinamism.

Consacraţi

Gabi MATEI

LOREDANA a susţinut primul workshop demonstrativ pentru şcoala sa de muzică, la **Stejarii Country Club**. Datorită numărului mare de persoane înscrise, atelierul a avut loc în două serii, de la ora 15:00 şi de la ora 19:00. "*M-am bucurat să văd cât interes şi pasiune a declanşat primul workshop organizat de Atelierul de voce şi muzică Loredana by Wonderstudio. De abia aştept să ne întâlnim la şcoala de vară!*", a spus **Lori**. În total, peste 100 de persoane interesate de cursuri de muzică au participat la acest workshop, în cadrul căruia a fost prezentată metoda **CVT** (Complete Vocal Tehnic). Atelierul a fost susţinut de **Lucia Ciubotaru**, trainer internaţional CVT, care are patru şcoli de muzică în Olanda.

ANDRA. A fost vedeta serii la premiile muzicale ZUMA 2014. la Romexpo. Artista a plecat acasă cu patru dintre cele 12 trofee puse în joc la evenimentul organizat de Radio ZU: "**Cea mai bună artistă**", "**Cea mai bună piesă pop**", "**Cea mai vizionată piesă pe Youtube**", cu single-ul "**Inevitabil va fi bine**" şi "**Cel mai bun live la ZU**". **Nicole Cherry** a câştigat premiul pentru "**Cel mai bun debut**". **Ami**

Andra

a câştigat premiul pentru "**Cea mai bună piesă hip-hop**", pentru single-ul interpretat cu Grasu XXL, "**Déjà vu**".

Prezent în cadrul Zilelor Biz pentru a vorbi despre implicarea sa în activităţi de responsabilitate socială, **CORNEL ILIE (Vunk)** a lansat o idee inovatoare prin care artiştii se pot alătura celor în dificultate: cedarea unei părţi semnificative din încasările de pe Youtube. **Cornel Ilie** a fost implicat de-a lungul timpului în mai multe campanii umanitare şi a fost premiat la gala CRS Awards 2013 drept vedeta din România cu cea mai activă implicare socială.

HOLOGRAF. Cei cinci membri ai formaţiei au fost profesori pentru o zi, la o întâlnire cu mai mulţi elevi. **Dan Bittman**, **Edi Petroşel**, **Tino Furtună**, **Romeo Dediu** şi **Iulian Vrabete** au primit opt copii în studioul lor de la Stage Expert. Cei de la **Holograf** le-au şi cântat copiilor două piese, "**Banii vorbesc**" şi "**Să nu-mi iei niciodată dragostea**". În plus, cei mici au primit câte o carte cu partiturile pieselor formaţiei şi câte un CD cu autografe de la membrii formaţiei. Dacă românii ar avea la dispoziţie un buget nelimitat şi dacă ar lua decizia de cumpărare exclusiv în baza criteriului calităţii, atunci ei ar merge la concertele **Holograf**, U2 sau Lady Gaga şi la meciuri de fotbal cu FC Barcelona. Cercetarea, realizată de casa elveţiană Icertias, şi-a dorit să dezvăluie felul în care românii percep calitatea şi ce branduri sau persoane consideră că sunt cele mai reprezentative din acest punct de vedere. În categoria "**Cel mai bun grup românesc de muzică**", majoritatea românilor participanţi la cercetare au menţionat **Holograf**, în timp ce **Andra** a fost câştigătoarea desemnată de respondenţi la categoria "**cel mai bun cântăreţ din România**".

DIRECŢIA 5 a lansat videoclipul piesei "De ce iubim", compusă de Marian Ionescu şi Florin Dumitrescu.

Direcţia 5

Regizat de Petre Năstase şi filmat în Teatrul Elisabeta, videoclipul "De ce iubim" îi prezintă pe cei 5 membri într-o ipostază neaşteptată.

VIRGIL IANŢU. Şi-a început cariera ca membru al corului "Madrigal", devenind cunoscut publicului larg pentru muzica de teatru şi performanţele alături de grupul "The Fifties", iar succesul înregistrat ca prezentator de televiziune l-au transformat într-unul dintre cei mai îndrăgiţi oameni de media din România. In 2013, Virgil Ianţu a lansat albumul **"Ieri şi azi".**

DAN BĂLAN. A primit în Rusia al treilea premiu "**Zolotoy Grammofon**" pentru melodia "**Liubi**". "*Am pregătit mai multe piese pentru primul meu album în limba rusă*", a spus **Dan**. Câştigătorii premiului sunt desemnaţi prin voturile a zece milioane de ascultători de radio din 1100 de oraşe din Rusia. **Bălan** a fost desemnat învingător şi la categoria **Cel mai bun interpret (Best Male Singer)** din cadrul premiilor ruseşti **Music Box**, reuşind să se impună în faţa altor

Dan Bălan

nominalizaţi, precum Ivan Dorn, Irakli, Timati sau Dima Bilan. Pe piaţa muzicală din Rusia, premiile Music Box sunt echivalentul celebrelor premii MTV.

Primul nostru "Cerb de aur" (7)

Octavian URSULESCU

Ecoul triumfului de la Braşov i-a adus Luminiţei Dobrescu numeroase contracte peste hotare. În toamna anului 1970 obţine premiul I la importantul festival internaţional de la Sopot, în Polonia, fiind acompaniată de o orchestră dirijată de Gelu Solomonescu. În toate recitalurile sale include melodiile încredinţate ei de compozitorii noştri de frunte: George Grigoriu ("Doar băieţii sunt de vină", "E atât de frumos să iubeşti", "Îmi place să mă plimb prin ploaie", "Cîtă dragoste", "Cînd tinerii iubesc", "Ceva, ceva s-a-ntâmplat cu mine", "Dragostea e val de mare", "Dacă nu iubeşti", "Ia din viaţă ce-i frumos"), Mişu Iancu ("Dacă inimile toate", "Te iubesc ca-n prima zi"), Alexandru Mandy ("Romanţa romanţei", "Masa tăcerii"), Cornel Fugaru ("De ce?"), Edmond Deda ("Of, inimioară!" - premiul III la Mamaia 1969, "Îndrăgostiţii n-au nevoie de cuvinte"), Marcel Dragomir ("Gelozia"), Ion Cristinoiu ("Ai plecat râzând" - menţiune la Mamaia în 1969), Temistocle Popa ("Băiete, băiete", "O dată doar iubeşti", "De nimeni nu m-ascund"), H. Mălineanu ("Cu inima ta n-am probleme", "Din zi în zi"), Viorel Butnaru ("E vina mea"), Paul Urmuzescu ("La anii mei"), Aurel Giroveanu ("Mă iubeşte şi pe mine cineva"), Bujor Mişcuţia ("Prima iubire"). În 1969 a apărut în filmul lui Jean Georgescu, "Pantoful cenuşăresei", la care se cuvine să mai adăugăm distincţiile cucerite la alte puternice festivaluri internaţionale: premiul III la Festivalul mondial al tineretului şi studenţilor de la Sofia (1968) şi premiul II la festivalul de la Bratislava, Cehoslovacia (1969). Aşa cum am mai spus, nu s-a putut vorbi de vreo imixtiune politică în palmaresul "Cerbului de aur" venită dinspre Ceauşescu: aflat de câţiva ani în fruntea ţării, acesta avea alte preocupări mai importante decât muzica uşoară, mai ales după celebra atitudine de frondă din vara anului 1968, cu ocazia invadării Cehoslovaciei de trupele Tratatului de la Varşovia.

Cu Adrian Ciceu

Luminiţa Dobrescu, Adrian şi Eugen Ciceu (Cicero) la Balul presei (Berlin, 1971)

În decembrie 1970, Luminiţa Dobrescu pleacă în Germania cu un contract, ocazie cu care decide să se stabilească în această ţară (o aşa-zisă jurnalistă din Braşov utilizează o formulă neelegantă şi nereală, scriind că "A şters-o în Germania cu "Cerb" cu tot"! Dar trecuseră aproape 2 ani de la câştigarea trofeului...). Zeci de artişti valoroşi au ales să părăsească în acei ani România, este cel puţin nedrept să venim acum cu acuze nefondate. Iată ce declara însăşi artista revistei "Formula AS", în 2011: "Am ales această cale pentru că aşa mi-a fost scris. În 1970 am avut recital la festivalul "Cerbul de aur", au urmat apoi câteva turnee în străinătate şi premiul I la festivalul de la Sopot, pe care nu l-am mai putut aduce în ţară, din cauza plecării mele imediate spre Berlinul Occidental. Eram un mare nume în România şi totuşi am preferat exilul: nu pot spune decît că Securitatea acelor

vremuri şi mariajul meu nefericit m-au făcut să iau această hotărîre”. În Germania primeşte imediat contracte cu casele de discuri Ariola/Hansa şi EMI-Electrola. Aici îi cunoaşte pe frații Ciceu (Cicero), Adrian (percuționist) şi Eugen (pianist, ulterior de mare renume internațional), ambii componenți ai Big-bandului Radio Berlin (SFB Tanzorchester), sub conducerea legendarului compozitor, interpret şi dirijor Paul Kuhn. Adrian Cicero devine un adevărat nou mentor al artistei, influențându-i decisiv stilul interpretativ. Aşa se explică succesul celor 10 discuri editate în Germania şi mai ales al piesei “I've Found My Freedom” (preluată de la Mac şi Katie Kissoon), precum şi al celor 2 seriale TV în care a deținut rolul principal. Iată ce povesteşte solista în acelaşi interviu amintit: “Am început să înregistrez, să fac turnee, să susțin concerte, cântând sub bagheta marelui Paul Kuhn. În paralel am început să-mi reactivez vechea pasiune pentru pictura pe sticlă şi pe hârtie japoneză. Am avut numeroase expoziții, între care una special organizată în beneficiul victimelor cutremurului din 1977, banii din vânzări fiind transmişi sinistraților prin Ambasada României. Apoi, ceea ce părea la început doar un hobby, colecționarea de artă şi de bijuterii vechi, s-a transformat în profesia pe care o am şi azi. Între 1995-1999 am fost Consul onorific al României în landurile Brandemburg şi Sachsen-Anhalt, contribuind la schimburile culturale dintre cele două țări, mai ales că nici o clipă nu mi-am uitat prima iubire, muzica”. În 1982 şi-a deschis la Berlin prima galerie de artă, ea ocupându-se şi în prezent cu comerțul de antichități. Timp de 16 ani, până în 2006, a avut o fermă uriaşă, de 65 de hectare, în Toscana, Italia, cu 35 de ha de pădure, măslini, viță de vie, fiind vecină cu Pavarotti şi Sting. După aceea s-a mutat pe malul lacului Maggiore, la 45 km de granița cu Elveția, la Stresa, unde în 2006 TVR Internațional a realizat un film din seria “Lumea şi noi”. În 2007 s-a reîntâlnit cu regretatul Emanoil Valeriu la emisiunea “Surprize, surprize”, mulțumindu-i acestuia pentru că i-a făcut cunoştință în 1966 cu George Grigoriu; acolo, a primit Trofeul TVR 50. După un an a fost invitată în emisiunea “Cerbul de aur... de la alb-negru la color”, realizată de TVR pentru a celebra patru decenii de la prima ediție a festivalului. Îmi aduc aminte ce “documentați” erau cei de la TVR: Liana Săndulescu mi-a solicitat listele cu concurenții, vedetele, juriile, palmaresul, realizatorii de la edițiile 1968-1971. Corect, i le-am transmis prin fax, drept care nu mi s-a mulțumit măcar, cât despre invitarea la emisiunea din studioul 3, unde aveam multe de povestit, nici vorbă... Revenirile Luminiței Dobrescu în țară au fost mereu legate de evenimente notabile: participarea la emisiunile “Profesioniştii”, “Confesiuni” şi “Odată-n viață” (să nu uităm că ea a debutat prin a cânta muzică populară!) sau la Gala UNICEF. Anul 2009 îi aduce frumoasa “Ediție de colecție” editată de “Jurnalul național”, fiind inclus şi un CD cu 18 melodii lansate în intervalul 1966-1970; aici poate fi ascultat (pentru că din păcate varianta video a dispărut din arhiva TVR) recitalul susținut în 1970 la “Cerbul de aur”. La TVR, la

Caterina Valente, Adrian Ciceu, Luminița Dobrescu la Balul presei (Berlin,1973)

Eugen Ciceu (pian), Adrian Ciceu (vibrafon) în Big Bandul SFB, dirijor Paul Kuhn (Berlinul de vest, 1976)

emisiunea “ÎnTrecerea anilor”, cântă în duet cu Cornel Fugaru “When I Fall In Love”, fiind una din ultimele apariții publice ale regretatului muzician. Cu ocazia Crăciunului 2011 TVR Cultural difuzează documentarul dedicat ei şi intitulat “Drumul unui Cerb de aur”. În sfârşit, pe 9 iunie 2012 lansează, sub egida Fundației Radio România, dublul album “Un cântec pentru tine”, premiat anul trecut de “Actualitatea muzicală”. Cele 24 de melodii, româneşti şi străine, înregistrate alături de Ionel şi Andrei Tudor, au fost promovate într-un concert la Sala Radio. Un dublu CD absolut remarcabil, aşa cum am scris la vremea respectivă, foarte puțin mediatizat însă tocmai de Radio România! Din fericire, protagonista l-a promovat la emisiunile “Atenție, se cântă!” şi “Ne vedem la TVR!”

Luminița Dobrescu la TVR (ÎnTrecerea anilor)

Cutia cu amintiri

Sunt, la ora actuală, adevărați campioni ai popularității, impunerea lor în postura de adevărate star-uri având loc imediat după 1989, dar puțină nostalgie nu strică, nici măcar pentru ei... Venită de la Oneşti cu o rochiță cu buline, Loredana Groza a cucerit publicul şi juriul la festivalul de la Mamaia, adjudecându-şi cu autoritate, la numai 15 ani (sub limita de vârstă oficială, dar se mai închideau ochii şi atunci, când era vorba de un talent de excepție) Trofeul de interpretare: cine poate uita şlagărul lui Marius Țeicu “Mă întreb ce să fac?”, pe care l-a lansat atunci? Până la Revoluție a cucerit şi Trofeul atât de importantului concurs al TVR “Steaua fără nume”, pentru ca imediat după aceea să fie în primele rânduri ale conturării unui stil personal, modern, complex: cântă cu succes în Italia, colaborează cu Marian Ionescu (Direcția 5), apropiindu-se de rock, pentru ca încet-încet să-şi edifice show-ul actual, cu elemente de “world music”, folclor, dance, hip-hop – ingrediente extrem de gustate de marele public. Imaginea alăturată este din filmul, curajos pentru acei ani, “A doua cădere a Constantinopolelui” (1992), în care l-a avut drept partener pe Aurelian Temişan. După cum se ştie, în ultima vreme Loredana Groza a devenit şi o autentică vedetă de televiziune, prezentă în jurii importante, dar a mai apărut şi în pelicule artistice de lung-metraj, cum a fost “Modigliani”.

În ce-l priveşte pe Fuego, el s-a lansat câțiva ani mai târziu, cel care l-a aruncat în “focul luptelor”, tot la festivalul de la Mamaia, fiind compozitorul George Grigoriu, în 1991. După aceea şi-a confirmat talentul şi pe scena Teatrului de revistă “Constantin Tănase” din Bucureşti, la Festivalul “Aurelian Andreescu”, unde a fost surprinsă sugestiva imagine alăturată, cu Paul Surugiu (nu devenise însă Fuego) avându-l în fundal pe legendarul interpret (ce păcat că teatrul a renunțat la organizarea festivalului, era singura competiție de gen din Capitală!), ambii cu microfonul în mâna dreaptă... Paradoxal (sau poate nu), artistului nu i-a fost acordat atunci Trofeul, juriul nereuşind să anticipeze forța ascunsă a talentului său, care a dus la o ascensiune ulterioară fulminantă. Dar să nu ne mai mirăm, această orbire (sau... surzire, cum vreți!) e şi apanajul juriilor internaționale cu pretenții: la Braşov, la “Cerbul de aur”, Julio Iglesias sau Christina Aguilera n-au fost considerați demni nici măcar de o mențiune, fiindu-le preferați solişti care acum sunt nişte anonimi... După cum se poate vedea, două cazuri diametral opuse: Loredana preferată de jurii, Fuego – nu, dar ambii şi-au edificat cariere artistice exemplare prin muncă, renunțări, talent.

Formațiile noastre

Dorin MANEA

BAROCK Group. Grupul ia ființă în vara anului 1982 şi repetă la Casa de Cultură a Tineretului ,,Universal Club''. Primii membri ai grupului au fost: **Mihai Ghiță** (chitară), **Viorel Marinache** (chitară-voce), **Florin Turcu** (tobe), **Viorel Pascu** (bass- voce), **Mihai Manea ”cROCo”** (manager, tehnician de sunet şi lumini). **1983** - primul concert oficial alături de nume sonore ale muzicii românesti apoi intră în studioul 6 şi face primele înregistrări la Radio România, **septembrie -** festivalul - concurs ,,Rock '83” (mențiune), începe să-şi schimbe formula: Viorel Pascu (bass - voce), Viorel Marinache (chitară -voce), Mihai Stanciu (chitara -voce), Costel Paraschiv (tobe - voce), **decembrie** - a doua înregistrare radio - 3 piese. În anul 1986 la **RADIO VACANȚA** este imprimată, ajungând pe primele locuri piesa **VEI UITA.** Perioada **1988 - 1990** este o perioadă în care formația se reorganizează cu: **Viorel Pascu**, **Cătălin Pîntea** (tobe), **Cătălin Chiorescu** (chitară), **Lucian Blaga** (clape), **Dan Oancea**, **Luminița Scordaliu şi Mihaela Trifu** (solişti vocali). **In**

Barock Group

decembrie 1990 se înregistrează în studiourile **TVR** videoclipul cu piesa „**Petrecerea”.**

Timp de 20 de ani BAROCK Group a cântat ca trupă rezidentă în mai multe localuri iar în 2011 pe lângă **DAN OANCEA , VIOREL PASCU şi MIHAI MANEA “cROCo” au fost cooptați CRISTI LUCA – chitară, DENY CRĂINICEANU – chitară, ulterior venind şi DANIEL CROITORU - tobe, voce. La 17 Aprilie 2011** au susținut un spectacol de revenire sub titulatura ,,DOUĂZECI DE MINUTE, DUPĂ DOUĂZECI DE ANI'' la Club A din Bucureşti, amfitrion fiind Florin Silviu Ursulescu. Grupul a fost invitat la FESTIVALUL CLUB A - 42 DE ANI 42 DE TRUPE - festival stradal în 2011 în Bucureşti, apoi concerte în Club Big Mamou, AGELESS CLUB, IRON CITY, HARD ROCK CAFÉ, SILVER CHURCH, un şir de spectacole şi în alte oraşe, festivalul itinerant **Dracula Revolution Tour.**

Grupul se află în studiourile de imprimări pentru finalizarea înregistrărilor la viitoarele piese ale CD-iului aniversar (30 ani de la înființare) şi a terminat filmările unui videoclip la piesa “Castelanii”. Formația abordează ca stil OLD HARD ROCK şi cântă compozițiile proprii, dar are în repertoriu şi cover-uri.

BAROCK Group a avut difuzări radio atât la posturile naționale cât şi la cele online în diferite emisiuni la Radio România Actualități, Radio Bucureşti FM, Radio Neptun, Radio Vacanța, Smart FM, Radio 3 NET Florian Pittiş, Radio Craiova, Radio LYNX, RADIO IASI şi apariții TV la TVR1, TVR2.

Tribunalul Bucureşti a dat verdictul în procesul intentat de **NICU COVACI** împotriva lui **MIRCEA BANICIU, JOSEF KAPP**l şi **MANI NEUMANN**: “Constată calitatea de autor a reclamantului cu privire la piesele declarate la UCMR – ADA, inclusiv referitor la operele muzicale pretinse de pârâți ca fiind opere comune interpretate de formația Phoenix. Respinge ca neîntemeiată cererea privind constatarea încălcării de către pârâți a dreptului de autor al reclamantului şi ca neîntemeiate cererile de daune materiale şi morale”. Nicu Covaci a declarat, pentru “Adevărul”: “S-a făcut dreptate. E pentru prima dată când câştig ceva în țara asta. Eu am peste 150 de compoziții, Kappl vreo şapte, Baniciu doar una singură, “Andrii Popa”. Linia melodică îmi aparține, este compoziția mea, tema este a mea şi are un mesaj”. Pe lângă procesul cu cei trei, Nicu Covaci mai are o serie de dosare deschise în instanțele din România: cu casa de discuri Electrecord, cu fostul săi impresar Mircea Nedelcu, cu defunctul Sergiu Nicolaescu (el doreşte să recupereze banii pe drepturile de autor pentru muzica formației Phoenix folosită de Sergiu Nicolaescu în filmul “Nemuritorii” lansat în 1974), cu Marius Tucă: “Am de recuperat de la Marius Tucă bani de la concertul aniversar Phoenix 50 din 2013”.

Piesa “Bomba” este compusa de către Silviu Sanda, solistul formației **STEMA,** cel care a pus bazele grupului la sfârşitul anului 2010. Videoclipul este regizat de către Spike şi a fost filmat în garajul Ciclop din Bucureşti. Față de primul single al trupei, “Povestea vieții”, o baladă care spune o poveste de dragoste, cu un aer senin şi un text “urban”, piesa “Bomba” merge spre genul muzical electro-rock. Muzica grupului Stema (Silviu, Alex, Văru şi Bărbuță) se bazează pe mesaj şi pe autenticitate, din punct de vedere al conceptului muzical.

VUNK. Concert acustic, “**Autoportrete**”: hit-urile formației într-o nouă înfățişare, cu cvartet de coarde, trompetă, saxofon şi banjo. Timp de o oră şi jumătate, **Vunk**, însoțiți de 11 muzicieni au spus prin noile reinterpretări poveştile din spatele unor piese ca “Prăjitura cu jeleu”, “Fiecare”, “Fata”, dar şi pentru cea mai recentă baladă- “Curat”. Alexandra Uşurelu, Alina Puşcaş, Maria Hoja, Alina Păun, Gojira şi Planet H au fost invitații speciali în concertul care a inclus 11 piese reorchestrate de George Natsis pentru cvartet de coarde, plus alte nouă piese transformate pe ritmuri surprinzătoare.

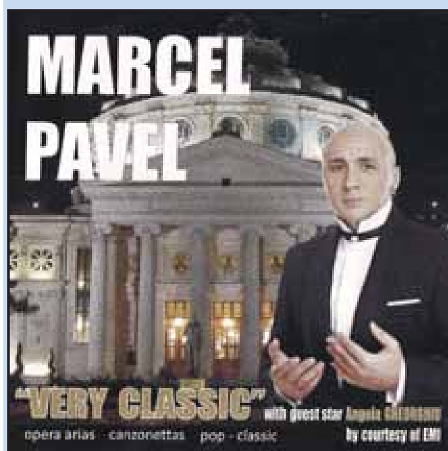
GRIMUS lansează un nou single şi videoclip, ***Selfie***, melodie care a fost inclusă pe coloana sonoră a filmului #Selfie, în regia Cristinei Iacob. Videoclipul piesei a fost filmat pe parcursul a două zile în Bucureşti, alături de un grup de tineri,

Grimus

dar şi de câțiva dintre protagoniştii filmului #Selfie. Aceştia, împreună cu Vali, Bogdan, Cristi, Tamas, Titus şi Lehel traversează Bulevardul Unirii pe biciclete, apoi reuşesc să arunce în aer Casa Poporului, într-un gest ce simbolizează eliberarea de constrângerile trecutului.

Marcel Pavel: „Very classic”

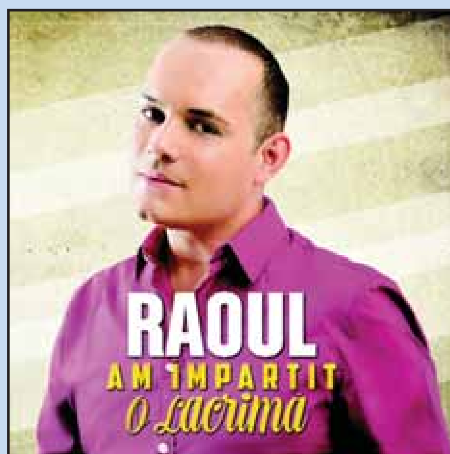
Un dublu album superb, un proiect ambițios, materializat şi prin concertul extraordinar de la Sala Palatului, unde tenorul a fost acompaniat de 2 orchestre totalizând peste 140 de instrumentişti de la Filarmonica “G. Enescu” şi Orchestra Radio. O parte a pieselor a fost înregistrată la Ateneu, alături de Orchestra simfonică “Bucureşti” (dirijor Florin Totan), cealaltă la Midi Sound Studio, cu Andrei Kerestely la pupitru. Între cele 26 de titluri, se regăsesc arii celebre din opere

(“Carmen”, “Tosca”, “Turandot”, “L’élisir d’amour”), canțonete la fel de cunoscute, alături de “evergreen”-uri de muzică uşoară şi teme din musical-uri şi filme (“Notre -Dame de Paris”, “Naşul”). În “The Prayer” protagonistul o are alături pe soprana Angela Gheorghiu, iar în “Belle” pe Gabriel Cotabiță şi Vlad Miriță. Acest dublu album, dedicat memoriei lui Iulian Băiaşu, ascunde o muncă uriaşă de 3 ani, contribuții consistente avînd şi Ionel Tudor, George Natsis, Andrei Tudor, Bogdan Vodă, Ieronim Buga, Nicu Patoi, Alex Cotoi, Dan Pirici, Marian Mexicanu, Reinhard Geller. O adevărată bijuterie discografică, o realizare de excepție, cu care Marcel Pavel, într-o formă vocală de zile mari, se poate mândri pe drept cuvânt.

Raoul: „Am împărțit o lacrimă”

Cu noul album, Rareş Borlea-Raoul deschide o nouă pagină în cariera sa. Dacă pînă acum era semnatar al muzicii şi al versurilor majorității pieselor, de această el acordă credit unui foarte talentat compozitor din Comarnic, despre care noi am scris, Marius Cristi Popa, autor al multora dintre cele 18 cântece, pe versuri inspirate aparținând unor Carmen Aldea Vlad, Rodica Elena Lupu sau

Felicia Feldiorean. Se înțelege, cantautorul Raoul îşi pune amprenta muzicalității sale specifice pe câteva piese, avem şi un cântec aparținând sârbului Duşan Bacici, precum şi un duet (la piesa “Doi”) cu Aner. Orchestrațiile, de calitate, poartă semnătura colaboratorilor tradiționali ai interpretului: Marius Cristi Popa, George Călin, Cristian Duțu, Alexandru Malschi, Jimmy El Lako. Inspirat, energic, romantic – aşa apare Raoul în fața admiratorilor săi numeroşi pe această remarcabilă producție discografică, din care se mai disting titluri cum ar fi “Primeşte-mă la tine”, “Amintirea ta”, “Trenul fericirii”, “Nopți senine”, “Cireşul”, “Numai aşa”, “Stai în sufletul meu”, “Te-am pierdut”. Raoul afişează acum nu numai un nou look, dar este în plus un artist ajuns la maturitate.

byron: „Melancolic”

Noul album al formației bucureştene, lansat sub egida casei de discuri **Universal Music Romania**, conține coloana sonoră a serialului HBO „Rămâi cu mine” şi cuprinde 18 piese cum ar fi **Melancolic** (piesa de generic),

Masă pentru doi, **XX** sau **1, 2, 3**. Înregistrările pieselor s-au făcut în studioul **Real Sound & Vision,** avându-l ca inginer de sunet pe **Victor Panfilov**. Din partea HBO, **byron** a colaborat cu producătorul muzical **Adam Balazs**. Componența **byron:** Dan Byron – voce, chitară, flaut, Sergiu 6 fingers Mitrofan – clape, chitară, voce, Laszlo Demeter – bass, Dan Georgescu – baterie. Invitați - Cristian Soleanu (clarinet), Adrian Nițescu (violoncel). Piesele sunt semnate de D. Byron şi S. Mitrofan - muzică şi versuri, textele fiind de data aceasta în limba română.

Pornită inițial pe traseul muzicii de nişă, formația cucereşte tot mai mult acceptul iubitorilor de muzică pop-rock de largă respirație.

Iulia Em: „Se plâng de mine îngerii”

Cunoscută din câteva concursuri folk, Iulia Em debutează discografic cu două albume simultan - unul în engleză şi altul în română. Acesta din urmă prezintă o fină combinație între folclor, jazz şi clasic. Discul cuprinde zece piese, cu elemente componistice proprii -

două instrumentale, una pe versurile Iuliei Haşdeu, una pe versurile Smarandei Vornicu, care dă şi titlul albumului, şi prelucrări: doine vechi culese din zona Întorsura Buzăului, orchestrate şi interpretate în manieră jazzistică; cover-uri într-o interpretare şi aranjament muzical proprii.

Albumul este înregistrat cu instrumente clasice, live, prin colaborarea cu instrumentişti ai Filarmonicii din Braşov: chitară,

harpă, violoncel, violă, vioară, ţambal, percuţie. Prezentarea grafică este una de excepţie, chiar de lux.

De notat aportul muzical al profesorului său Valentin Muntean şi al producătorului Gabi Isac. care reuşesc să plaseze vocea cu timbru unic a Iuliei într-un context discografic aparte, rafinat şi delicat.

Fraţii Mentzel: „Toată tinereţea mea…"

Cei doi fraţi Mentzel - Eugen “Puiu” şi Vasile “Pasy” - s-au lansat in 1956, devenind rapid o atracţie a Teatrului de revistă, fiind deopotrivă cântăreţi, dansatori şi actori. Vasile a urmat calea artistică - fiind actor, compozitor, doctor în arte, iar inginerul Eugen a fost mereu artizanul cuvintelor, scenarist şi textier. Semnalăm, cu întârziere, apariţia acestui disc, lansat de Roton, conţinând nu mai puţin de 22 de cântece. Ascultăm 4 creaţii V. Mentzel, alte 6 compoziţii româneşti, iar restul sunt versiuni reuşite ale unor piese celebre din repertoriul internaţional, cu care cei doi stârneau furtuni de aplauze.

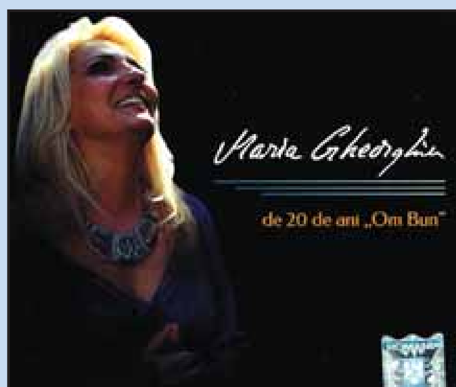
Vechile înregistrări au fost recondiţionate în Midi Sound Studio, oferindu-ne o imagine

sonoră reconfortantă a unei perioade de aur a spectacolelor autohtone de divertisment.

Maria Gheorghiu: De 20 de ani „OM BUN"

Redactor la Radio Bucureşti fm, Maria Gheorghiu este una dintre cele mai valoroase si experimentate reprezentante ale folkului nostru. Discul aniversar a fost lansat la Teatrul Excelsior din Bucuresti, în colaborare cu casa de discuri Patria Records, deţinută de

muzicianul constănţean Daniel Iancu, cel care întinde astfel o mână de ajutor trubadurilor noştri.

Albumul conţine o selecţie a celor mai frumoase cântece compuse de binecunoscuta cantautoare, precum şi patru cântece noi. În total 22 de cântece, printre care ”Până la stele”, ”Cântec fără rost”, ”Dans ritual”, ”Strigăt”, ”Curcubeu” ”Fluieraş de os”, ”Floare de vârtej”. ”Poveste simplă”. La 11 piese textele îi aparţin, iar mapa discului, cu o prezentare grafică atractivă. ne indică studiourile şi orchestratorii cântecelor.

O colecţie atent alcătuită, care subliniază încă odată seriozitatea şi valoarea Mariei Gheorghiu.

Junetrip: „Aimna"

Este primul album de studio al unui duo compus din **Cristina Moraru** (voce) şi **Cristian Ciceu** (ghitare, contrabas, percuţie, psalter). La realizarea albumului a participat ca invitat special şi Csergö Dominic (Kumm, Urma, Jazzybirds) – percuţie. înregistrări, mixing si mastering – Mihai Pop, Sysound, Cluj Napoca

Un album situat la

confluenţa mai multor stiluri şi genuri, ilustrate cu improvizaţii la chitară, contrabass sau psalter (instrument medieval cu corzi), versuri şi cuvinte inventate, prin care se pătrunde în zona căutărilor şi avangardei, dar fără exagerările unor muzici contemporane experimentale.

Muzica şi aranjamentele le aparţin celor doi, Cristina semnând şi textele în engleză, iar prezentarea elegantă cartonată este marca inconfundabilă a casei de discuri Soft Records, condusă de Romulus Arhire, neobosit căutător de sonorităţi aparte.

Printre rânduri şi discuri

Doru IONESCU

Viața românilor în străinătate - din ce în ce mai numeroşi - completează istoria contemporană a României, mai puțin cunoscută. În particular, foarte mulți muzicieni (incluzând subgenurile pop, rock, jazz, folk – destui celebri în România anilor '60, '70, '80, '90) au plecat din țară pentru un viitor mai bun, în special în timpul regimului comunist. Edițiile „O poveste… cu cântec!" ale emisiunii „Lumea şi noi" prezintă zilnic, de la ora 17, la TVR 2, poveştile de viață ale unor muzicieni români din lumea largă. Şi cum cei mai mulți au avut o viață artistică importantă în România, emisiunile recuperează astfel şi o parte din evoluția muzicii româneşti. O istorie orală, fără pretenții oficiale.

Unele personaje au rămas în „câmpul muncii" până la senectute / pensionare, altele şi-au schimbat din mers domeniul de activitate. Mai toți „subiecții" vorbesc foarte bine, şi după 20 – 30 - 40 de ani, limba română. Unii au copii, ba chiar nepoți, alții sunt în ascensiune şi încă nu şi-au edificat o familie. Nu în cele din urmă, unii sunt la apogeul unei cariere semnificative! Amintirile lor încep în alb-negru şi continuă color, în diverse proporții. Niciuna nu seamănă cu cealaltă, dar toate au – la propriu şi la figurat - tâlc şi... cântec!

Zilele acestea emisiunile au primit o ilustrare specială – o carte numită « Poveşti cu cântec din diaspora. 100 de români şi aventurile lor muzicale » respectiv un CD « Discul emigranților. Muzici din diaspora ». Cartea se doreşte în subsidiar un studiu alternativ şi neoficial al motivelor care au determinat personajele să părăsească țara, al modului în care s-au integrat în noua țară, al relației pe care au păstrat-o în continuare cu patria-mamă. De asemenea, aceasta poate conta şi ca un ghid pentru cei aflați în situații similare, în diverse momente ale deciziei de a pleca din țară, nu neapărat muzicieni. Nu mi-am propus cifre, procentaje şi statistici, ci - dimpotrivă – iterarea unor fapte de viață la modul mai curând beletristic, uşor de citit (şi – sper – captivant). Iar singura extrapolare este căutată în relațiile de colaborare ale subiecților cu alți români plecați pe care nu i-am intervievat sau care au dispărut fizic.

Volumul îşi propune, prin intermediul acestor poveşti, o conştientizare de sine a unei identități naționale a românilor, indiferent de granițe. Dacă până în 1989 se discuta despre emigrare, de la integrarea României în structurile europene şi euroatlantice, astăzi se vorbeşte despre libera lor circulație. Iar numitorul comun cultural numit muzică, fără a generaliza, identifică o comunitate românească internațională semnificativă.

De precizat că, atunci când am plecat, în 2010, în proiectul « Lumea şi noi », una dintre emisiunile în jurul cărora gravitează, din punctul meu de vedere, rațiunea de a fi a postului TVR INTERNAȚIONAL, nu pot ascunde faptul care m-a motivat în primul rând. Conform unor estimări personale şi ale muzicologului Florian Lungu, 80% din elita jazzului şi 50% din cea pop-rock ar fi plecat din România până în 1989. De unde şi ancheta legitimă de a căuta istoria muzicii tinere (sau uşoare) româneşti şi pe „the dark side of the moon". Poveştile aflate sunt, fireşte, cu cântec, iar cartea a sosit imediat, dintr-un gest de deferență față de cei care au nevoit să se despartă de România, dar de fapt au luat-o cu ei.

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA COMPOZITORLOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Şef de producție: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:
Pascal BENTOIU, Sebastian Barbu BUCUR, Corina BURA, Cleopatra DAVID, Grigore CONSTANTINESCU, Oana GEORGESCU, Stelian IONAŞCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Florin-Silviu URSULESC, Damian VULPE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x